

Bibladet 2020

126:e verksamhetsåret. 34:e årgången

Södra Inlands Biodlareförening
sodrainlands.biodlarna.se

Innehåll

2019 i backspegeln	2
Södra Inlands – en aktiv förening	8
Lars-Göran Larsson tackar för sig... liksom Ingela Olsson	9
Förtroendevalda 2019/2020	10
Ny kvalitetsansvarig: Kent Samuelsson	11
Föreningens parningsplats Smörsund	12
Föreningsbigården Kringledammen	13
Information från Biblads- och informationskommittén	14
Joakim Jalin och Ewa Wächter– nya i Biblads- och informationskommittén.	16
Årsrapporten 2019: Låga vinterförluster men dålig skörd	18
Så här tyckte deltagarna om nybörjarkurserna 2019	20
Mycket roligt i kurslokalen 2020	21
Avläggardokument – ger svar på vad som gömmer sig i lådan	22
Biodlartips – en podcast om biodling	23
Södra Inlands Biodlareförening firar sina 125 år.	24–25
Bo Hedin – medlemmarna minns	26–27
Klas Barne – startade biodling som 83-åring	29
Distriktets höstmöte: Om pollen, bieffekter och biväxter	30
Uppmärksamhet och hygien – viktigt för att minska spridning av amerikansk yngelröta	32
Hur länge är ett område smittförklarat?	34
Lennart Eliasson – månade om sina bin	36
Biodlarföreningen ute i vimlet 2019	38
Biodlarresa till Litauen	40
Biodling på binas villkor – föredrag av Hannes Bonhoff på höstmötet.	42
Att vara fikavärd på en måndagsträff – så här går det till	44
Kalendarium 2020 – Tema- och fikaansvariga	46–47
Nya medlemmar och föreningsvänner	48

Cikorian får symbolisera årets drottningfärg

Cikoria är en utmärkt växt för såväl bin som människor. Den blommar från juli till långt fram i september och lockar till sig många olika pollinere. Bladen kan ätas som sallad och förr användes roten som kaffesurrogat. I ekologisk odling används den som vallväxt. Cikorians blå färg påminner biodlaren om att 2020 års drottningar märks med blått, om än i en något mörkare nyans.

Södra Inlands Biodlareförening
Organisationsnummer 853300-8960
Hemsida <https://sodrainlands.biodlarna.se>
Besöksadress Kringledammen,
Prästvägen 570, Kareby

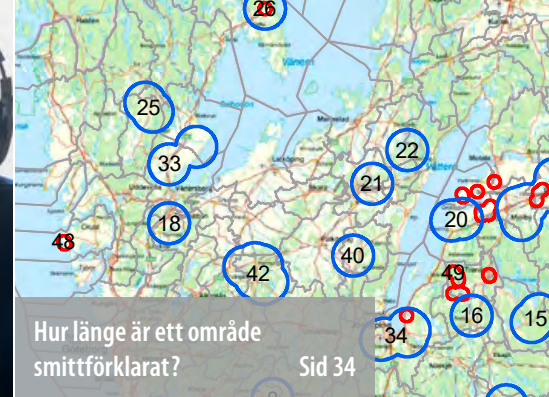
Postadress: c/o Bohlén,
Lilla Ryr 120, 442 75 Lycke
E-post s.inland.bf@gmail.com
Bankgiro Bg 296-7727
Swishnummer 123 161 04 19

Omslagsfoto: Eddy Karlsson | Ansvarig utgivare: Föreningens ordförande
Redaktion: Biblads- och informationskommittén | Tryck: Bording, Borås

Foto på sid 2-6: Eva Carlsson, Jan Olausson, Lillemor Bulukin, Ingela Olsson, David Carden,
Lars-Göran Larsson, Joakim Jalin, Marcus Carlsson.

Biodlartips
– en podcast om biodling Sid 23

Hur länge är ett område
smittförklarat? Sid 34

Jakten på AY.
– bitillsynen
på uppdrag.
Sid 32

Föreningen fyllde 125 och
firade med fest, receptbok
och öppet hus. Sid 26

Årsrapporten 2019 – låg vinter-
dödlighet men dålig skörd. Sid 18

Distriktets biodlardag: Pollen,
bieffekter och biväxter Sid 30

Avläggardokument – viktigt
vid smittspårning. Sid 22

Södra Inlands
högt värderade
föreningsmedlem
Bo Hedin gick bort
23 oktober. Sid 26

Klas Barne
i Årnsås
– blev biodlare
vid 83 års ålder.
Sid 29

2019 I BACKSPEGELN

Verksamheten pågår nästan hela året. Eva Carlsson läser upp dörren för årets första möte i Biblads- och informationskommittén.

Startlådencirkel. Kent Samuelsson, Monika och Anders Malmberg samt Anita Enerskog var några av deltagarna. Lars-Göran Larsson och David Carden höll i cirkeln.

Marcus Carlsson överraskar med tårta på praktiska cirkeln. Sofie Rittfeldt och Göran Johansson inväntar sin bit.

Bönestund vid kupan? Ann-Christine Magnusson går grundligt till väga i den praktiska cirkeln.

Rolf Olsson och Ewa Wächter letar kvalster – ett viktigt moment i den praktiska cirkeln.

Lars Göran Larsson med onsdagskursen: Henrik Svensson, Jessika Johnsson, Kent Samuelsson, Erik Martinsson, Jonathan Lance Conrad McKee, Anders Andersson, Ingrid Brander, Reino Andrén, Tobias Olsson. Saknas på bilden: Lotta Linsten och Martin Olsson.

Stephan Hägeryd flyttar in med snickarbänk och allt och visar hur man bygger lädor. Temat var vinterarbete.

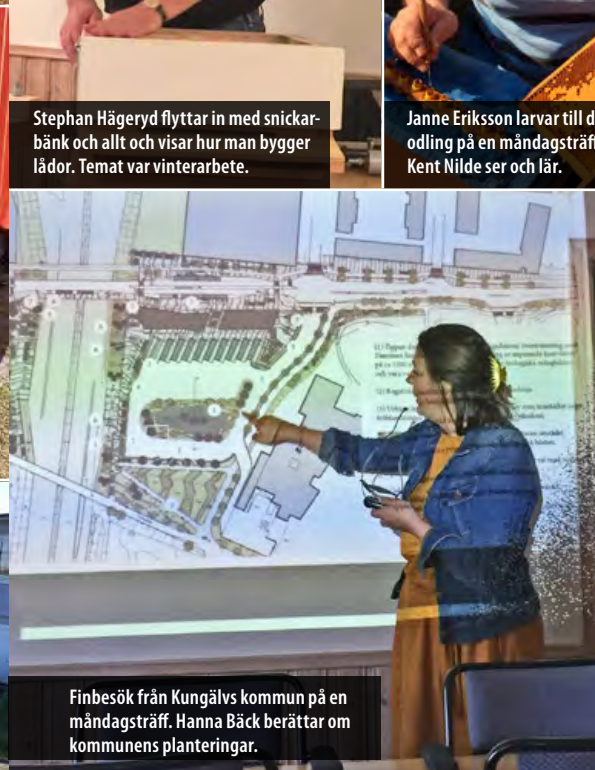
Janne Eriksson larvar till drottningodling på en måndagsträff i maj. Kent Nilde ser och lär.

Göran Johansson tar hand om bina i paviljongen. Thomas Pettersson assisterar.

Tisdagskursen. Lillemor Bulukin, Garry Andersson, Hanna Bäck, Mats Eugensson, Robert Fredriksson, Peter Hildebrand, Ann-Sofie Karlsson, Peter Meuller, Peter Moa, Mia Wennberg, Helena Pegrén. Per Almqvist var kursledare och tog bilden.

Finbesök från Kungälv kommun på en måndagsträff. Hanna Bäck berättar om kommunens planteringar.

Hedersnål i silver tilldelades Bo Andersson och Ingela Olsson på jubileumsfesten. Även Stefan Hellström fick en silvernål men mottog den vid ett senare tillfälle.

Ingela Olsson slarvar inte med detaljerna när hon introducerar nybörjarna från onsdagskursen i slungrummet. Skoskydd som hårskydd funkar utmärkt.

Praktiska cirkeln hemma hos Ewa Wächter i Torslanda. Bosse Hedin tog sig upp på en bergkulle och visade hur man gör avläggare.

Bigården snyggas till inför 125-årsjubileet. Göran Johansson och Paul Hellberg fixar nya vindskivor på Gunnars paviljong.

Inget lämnas åt slumpen i vår förening. Markus Kvist höghöjdstränar när han rensar hängrännorna på klubbstugan.

Dan Lindström håller ställningarna under vårarbetet i bigården.

Ingrid Brander oljade altanracket efter det att Kent Nilde kört med högtryckstvätten.

Bakformen i form av en bikupa vanns av Elise och Lars Larsson.

Biodlare har alltid något att samtala om. Bo Andersson i samtal med Sten Johnsson.

Lizzie Palin vann en refraktometer.

Kurt-Erik Erikssons skjorta med pollinerande insekter väckte Kurt Webers och Eva Carlssons beundran.

Bodil Hjort var drottning i baren.

Goa gubbar: Paul Hellberg och Rune Andersson.

Ingemar Johansson vann en mössa stickad av Elsie.

Jubileumstårten levererades av Lars Oscarsson och Svarta Katten.

Måndagsträff med öppet hus och buffé med mat ur jubileumskokboken. Stefan Hellström, Göran Johansson och Eddy Karlsson förser sig av godsakerna. Ordföranden Lars-Göran Larsson inväntar sin tur.

Arne och Anita Christiansen.

Eddy Karlsson säljer lotter till Lars Larsson och Eva Henrikson.

Högsta vinsten i jubileumslotteriet vanns av Roger Hilmersson.

Larvningförberedelser på sommarträffen. Paul Hellberg och Göran Johansson in action. Per Almkvist övervakar.

Janne Eriksson håller talet till ligusticadrottningen på Smörsunds-dagen 26 juni.

Höstmöte i Romelanda församlingshem. Gunborg och Sten Johnsson umgås med Karin och Jan Andersson i väntan på kvällens föreläsning av Hannes Bonhoff

34 medlemmar lämnade honung för bedömning. Stefan Hellgren lämnar inget åt slumpen. Mikael Carolusson övervakar.

Rune Andersson i slumrummet under Tidningen Lands besök. Nu undrar alla: när kommer reportaget?

Uppfinnarjocke Marcus Carlsson förevisar sin egenhändigt konstruerade oxalsyreförångare.

Ordförandeklubban byter förare. Lars-Göran Larsson lämnar över till Lillemor Bulukin på årsmötet.

De nya föreningsvännerna Anders och Monika Malmberg uppskattar den service föreningen erbjuder. Jan Nilsson från Utby Maskin fyllde flaket. 58 medlemmar lämnade sammanlagt 2 476 rammar fördelat på 189 kolli.

Ingen aktivitet i vår förening utan en god fika. Smörgåsarna som Kerstin Helgegren och Joakim Hagberg (till vänster) samt Eddy Karlsson och Bodil Hjort (mittbilden) bjöd på toppnoteras av medlemmarna.

Sofia Carlsson lämnade årsrapport i tid och vann en drottning på årsmötet.

Daniel Lisovski höll glöggrytan kokande på vaxlämningen.

Oxalsyra gör gott i kupan men är skadligt för biodlaren att inandas. Andningsmask rekommenderas.

Siste november åkte föreningens oxalsyreförångare, ett elaggregat och tre biodlare på flaket till en ensligt placerad kupa i Årsnäs. Bina var på hugget.

Södra Inlands – en aktiv förening

En sammanfattning av styrelsens verksamhetsberättelse.

Nu lägger vi det 125:e verksamhetsåret till handlingarna. Ett stort tack till alla medlemmar som sluter upp och deltar i verksamheten. Tillsammans bidrar vi till Södra Inlands goda renommé.

Lars-Göran Larsson, Eivor Bohlén, Daniel Lisovski, Rune Andersson och Ingela Olsson

Intresset för biodling och för vår förening växer. Antalet medlemmar ökade under 2019 med 16 procent. Andelen kvinnor i föreningen är 35 procent.

Föreningen representerades med tio ombud vid distriktets årsmöte. En föreningsmedlem ingår i distriktets styrelse.

Tre medlemmar har avlidit.

Mötesverksamhet

- Årsmöte 17 nov 2018, 70 deltagare
- Vårmöte 4 mars 2019, 61 deltagare
- Sommarmöte 3 juni 2019, 55 deltagare
- Höstmöte 30 sept 2019, 71 deltagare
- 22 måndagsträffar med i snitt 40 deltagare
- Jubileumsfest i Kärna Bygdegård, 73 deltagare

Marknader (i urval)

- Kareby IS julmarknad
- Lisebergs trädgårdsdagar
- Bifondsdagen
- Kareby hembygdsdag
- Kungälvsgardencentret (nytt för i år)

Utbildning och kurser

- Två nybörjarkurser i biodling enligt SBR:s kursprogram, 20 deltagare.
- Praktisk studiecirkel, 8 deltagare
- Uppföljning av 2018 års mjödkurs, 17 deltagare.
- Två kurser i att bygga en startlåda, 12 deltagare.

Avtal om biskötsel och leasing

Tre av föreningens medlemmar sköter kommunens bikupor på Kolebacka och i Strandparken. Fyra medlemmar har hand om föreningens fyra leasingkupor (Bokab, Axelsson, Oscar och Coop).

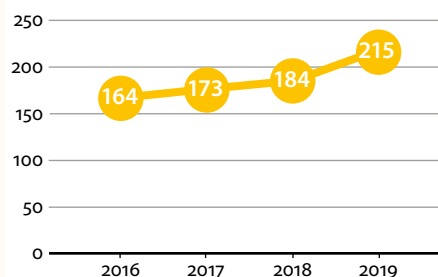
Medlemsservice

- Samordnat inköp av burkar och Bifor.
- Vaxrensning med av föreningen samordnad transport.
- Oxalsyreförångare för varroabekämpning.
- Medlemstidningen Bibladet.
- Hemsida och facebook sida.
- Aktuell information via sms och mejl.
- Vålutrustat slungrum.
- Honungsbedömning.
- Möjlighet att testa sin bigård på Nosema.

Föreningsbigården

- Medlemmarna har fortsatt att fräscha upp fastigheten – huset har målats, altan, räcke och fritidsmöbler oljats.
- De invändiga fönstergallren har kompletterats med en ram och målats.
- En ventil mellan slungrum och studierum har monterats in.
- I slungrummet har en värmeslinga monterats under den självvänder slungan och en ny kran monterats vid vattenhon.

MEDLEMSUTVECKLINGEN 2016–2019

Lars-Göran Larsson tackar för sig

FOTO: PRIVAT

Jag kom in i styrelsen på sommaren 2013 som kassör, en uppgift som jag hade i tre och ett halvt år. Min tanke var att sluta med styrelseuppdraget efter kassörstiden, men jag blev tillfrågad att fortsätta i styrelsen ytterligare en mandatperiod. Efter ett år blev jag ombedd att ta över ordförandeposten det sista året av min mandattid.

Det har varit en händelserik tid under mina fem och ett halvt år i styrelsen. Det diskuteras flera gånger med Bokab om vi skulle få vara

kvar i Rollsbo vilket slutade med att vi skulle flytta därifrån. Nu blev problemet, vart skall föreningen ta vägen? Efter några olika förslag beslutades det 2015 att vi skulle köpa "Fotbollens hus" vid Kringledammen av Kareby IS. Förhandlingar som varade i ett par års tid började nu. Denna tid hade vi Yvonne Strid som ordförande och med sina kunskaper var hon en verklig tillgång.

Fortsättningsvis kommer jag att vara med på måndagar i bigården och de dagar jag skall undervisa i biodling samt hålla i Lisebergsplaneringen. Tack för mig och lycka till, till den nya styrelsen.

✍ LARS-GÖRAN LARSSON

... liksom Ingela Olsson

FOTO: LILLEMOR BULUIN

Nu är min andra sejour som sekreterare i styrelsen helt avslutad. Jag innehade sysslan i fem år fram till årsmötet

2015, så det var inte helt främmande för mig att komma igen på ett år. Jag tackar för mig och förtroendet jag fick,

med en lyckönskan i fortsättningen till den nya styrelsen.

✍ INGELA OLSSON

KUNGÄLVSGARDENCENTER

En komplett butik för dig som älskar växter
Plantskola, krukväxter, fröer, lökar, snittblommor och trädgårdsdesign

Öppet: mån–fre 10–18, lör 09–16, sön 10–16
Maskingatan 1 i Rollsbo, tel 0303-94 131

kungalvsgardencentret.se

Följ oss gärna på Instagram och Facebook

FÖRTROENDEVALDA 2019/2020

STYRELSE

Lillemor Bulukin, ordf.
lillemor@appellera.se
070-527 16 01

Daniel Lisovski, v. ordf.
dlisovski@yahoo.se
072-310 49 37

Joakim Hagberg, sekr.
joakim.hagberg@alumni.
chalmers.se
072-980 20 45

Eivor Bohlén, kassör
bohleneivor@gmail.com
070-683 99 79

Rune Andersson, ledamot
runerisby@gmail.com
070-567 54 24

REVISORER

Eva Hybinette-Henrikson
eva.henrikson@gmail.com
070-761 20 82

Yvonne Strid
yvonne.strid@telia.com
070-608 04 31

Revisorsersättare

Eddy Karlsson
Mona Löfberg

VALBEREDNING

Per Almkvist, sammanh.
per@almkvist.net
070-150 65 80

Kurt-Erik Eriksson
Eva Carlsson

ARBETSGRUPPER

Biblads- och informationskommittén

Eva Carlsson
evai.carlsson@gmail.com
070-731 45 63

Joakim Jalin
Ewa Wächter
Marianne Lönn
Lillemor Bulukin

Honungsbedömningskommittén

Torbjörn Haraldsson
tobbe_haraldsson@hotmail.com
070-300 9308
Stefan Hellström
Anita Enerskog
Mikael Carolusson
Mona Löfberg

Honungshanteringskommittén

Karin Carolusson
k.carolusson@live.se
072-255 83 72
Rune Andersson
David Carden
Ann-Christine Magnusson
Göran Johansson

FUNKTIONÄRER

Biansvarig

Jan Eriksson
076-848 10 77

Bigårdsansvariga

Lars Oscarsson
070-489 95 10
Bo Andersson
070-644 37 28

Bihälsoansvarig

Thomas Pettersson
072-222 04 00

Kvalitetsansvarig

Kent Samuelsson
070-855 03 93

Utbildningsansvariga

Eva Carlsson
evai.carlsson@gmail.com
070-731 45 63

Daniel Lisovski
072-310 49 37

Informations- och webbansvarig

Eva Carlsson
evai.carlsson@gmail.com
070-731 45 63

BITILLSYNSMÄN (utses av Länsstyrelsen)

Jan Olausson
070-437 44 42
Thomas Pettersson
072-222 0400

Rune Andersson

Eivor Bohlén

Lillemor Bulukin

Joakim Hagberg

Daniel Lisovski

2020 års styrelse – full fart från dag ett

I mitten av januari när detta skrivs har den nya styrelsen haft fyra möten. Listan över angelägna frågor rymmer stort som smått: uppfräschning av kurslokalen, nya kursledarteam och nya kommittéer och så frågan vad det innebär för föreningen om (när) Kareby IS säljer klubbhuset vi hyr för våra måndagsmöten.

Vi försöker nu att utarbeta smidiga rutiner för att vi ska få tid till det som är pudelns kärna: hur ska föreningen utvecklas för att gagna nya

och gamla medlemmar och det viktiga uppdrag som det innebär att vara biodlare?

Att ta väl hand om vår värdefulla förening och att utbilda trygga och kunniga biodlare står högt på listan. Liksom att verka för god stämning och meningsfull samvaro.

Medlemmarnas hjälpsamhet och engagemang är fantastiskt. Är det månne en inspiration från våra vänner i bikupan?

Vi ser fram emot ett givande år.

✍️ STYRELSEN

Kent Samuelsson – kvalitetsansvarig

Kent Samuelsson är mjölkbonden som bytte kor mot fisk och skaldjur i eget livsmedelsföretag med tio anställda. Men längtan tillbaka till jorden blev för stark och för två år sedan sålde han och hans fru Lisa företaget.

Kent och Lisa bor på gården Vinningstorp mellan Kode och Jörlanda. Flera av grannarna har bin och är medlemmar i Södra Inlands. Men inspirationen kom från annat håll.

– Min sons svärföräldrar hade tröttnat på sina bin. Jag som alltid har pratat om att ha lite bin kom nu till skott av en slump. Jag övertog deras tre samhällen som satt på helsvea i vackra bihus. Bina var ilska men jag bytte drottningar och så var det problemet löst.

Kent är fascinerad av sina bin och hade inte förväntat sig att det skulle vara så intressant med biodling som det är.

– Man dras till kuporna, roligast är det på våren när man kan lyfta på taket och se hur samhället utvecklas.

Och bina kommer att komma väl till pass. Kent planerar att starta ekologisk fruktodling och äppelträden måste naturligtvis pollineras.

– Jag har täckdikar och ogräsbekämpat. Nu är träden beställda; de kommer 2021.

När det gäller uppdraget som kvalitetsansvarig vill Kent växa in i uppgiften.

– I och med att jag jobbat med livsmedel har jag säkert något att tillföra i slungrummet, men också inom andra områden.

✍️ LILLEMOR BULUKIN

FOTO PRIVAT

DROTTNINGODLARKLUBBEN

Lars Oscarsson, ordf.
070-489 95 10

Bo Andersson, kassör
070-644 37 28

Jan Eriksson, v. ordf.
076-848 1077

Ingela Olsson, sekr
070-769 13 84

Årsmöte: Måndag 9 mars kl 19.00, i föreningens klubbstuga, Kringledammen.

Årsavgift: 20 kr till bankgiro 852-1080

Parningsavgift: 10 kr/utsatt drottning

Föreningens parningsplats Smörsund

Under sommaren 2019 satte sju medlemmar ut sammanlagt 60 drottningar på Smörsund för parning med VSH-drönare. 55 drottningar blev parade.

Varje år i 39 år har Södra Inlands haft en parningsplats för ligusticabidrottningar på Smörsund, som ligger på Koön. Sommaren 2018 satte medlemmarna ut 107 drottningar varav 74 procent blev parade, men 2019 sattes bara 60 drottningar ut. Däremot var parningsprocenten mycket högre.

– 92 procent är en mycket hög parningsprocent, men deltagandet var ju ganska klen, säger Janne Eriksson, som ansvarat för stationen under 2019.

Så vad är då orsaken till att så få valt att sätta ut drottningar på Smörsund?

– Det beror möjligen på att några var rädda för inavel. Drönarstammen har varit på Smörsund i tre år. Så jag hoppas att uppslutningen ska bli betydligt högre när vi nu byter till rena ligustica-drönare utan VSH-gen, säger Janne.

Under parningssäsongen 2020 kommer det

att finnas ett tiotal samhällen med drönarproducerande drottningar på Smörsund och Koön samt på Klöverön och Instön, de flesta sponsrade med drottningar från föreningen.

De drönarproducerande drottningarna är levererade av Anders Berg, Ryssbyn, och är hämtade från Hallands Väderö drönar-mödrar 2018.

– Förhoppningsvis har de med någon liten del av våra underbara "Lidköping I" som vi tidigare haft på Smörsund och även på Hallands Väderö, säger Janne.

Den som vill sätta ut drottningar för parning betalar endast 10 kr per drottning.

– Så varför åka 10–20 mil för att para drottningar när man kan göra det på Smörsund med utmärkta, rena ligusticadrönare, undrar Janne.

– Jag ser fram emot ett nytt spännande avelsår med jättemånga drottningar på Smörsund. Ni måste bara börja odla egna drottningar, uppmanar Janne!

LILLEMOR BULUKIN

Smörsundsdagen 26 juni. Bo Andersson, Rune Andersson, Joakim Hagberg, Lars Oscarsson, Ingemar Johansson, Jan Eriksson, Lars-Göran Larsson, Lillemor Bulukin och Per Almkvist. Ingela Olsson stod bakom kameran.

Föreningsbigården Kringledammen

2019 var det sämsta honungsår som jag varit med om under mina 59 år som biodlare. Men vi ger oss aldrig utan tar nya tag. Vi har ju med största sannolikhet några av Sveriges bästa bin, både snälla och flitiga. Vi hade en mycket låg vinterdödlighet och mycket lite kvalster i våra elva samhällen i föreningsbigården.

Alla biskötare har varit mycket duktiga på att räkna kvalster. Beträffande Prebens rön om kvalsterutvecklingen i ett bisamhälle såg vi även i sommar att det kan vara nästan noll kvalster i nedfallet fram till mitten av juli, men därefter bli en ökning. Det måste vi vara uppmärksamma på!

Skattning, honungshantering och invintring har skötts exemplariskt. Vi invintrade 11 samhällen med mycket fina egenskaper och höga vingindex. Mycket avelsvärda!

Under 2020 planerar vi att odla många fina drottningar från våra bigårdsbin och para på Smörsund. Och vi kommer att sakna Bosse

Hedins styrande hand och stora kunskap, inte minst när det kom till avel. Med sitt stora kontaktnät var han makalös på att hitta bra avelsmaterial.

Till sist vill jag tacka biskötare, bigårdsföreståndare och honungshanteringskommittén för ett mycket bra jobb under 2019.

JANNE ERIKSSON

Kvalsternedfallet 2019, 8 dygn efter förångningen. 2018 inom parentes.

Kupa	Nedfall, antal
Demokupan	20 (150)
Paviljongen 1	84 (43)
Paviljongen 2	127 (12)
Paviljongen 3	27 (5)
Paviljongen 4	84 (3)
Paviljongen 5	135 (0)
K1	31
K2	52
Jubileumskupan	140
Coop	–

UTBY MASKIN
SKOGS- & TRÄDGÅRDSMASKINER

Försäljning och service av gräsklippare, motorsågar med mera.

Återförsäljare för
MS Biredskapsfabriken i Töreboda

Göteborgsvägen 94, ÄLVÄNGEN. Tel 0303-74 86 11

Öppet: månd–fre 9–18, lör 9–13

Information från Biblads- och informationskommittén

Vid årsmötet 2019 valdes det in två nya personer i kommittén: Ewa Wächter och Joakim Jalin. Ni ser deras presentationer här i Bibladet på nästa uppslag. Lillemor Bulukin, Marianne Lönn och undertecknad är kvar.

Även om det är mycket vi vill förmedla i Bibladet har vi ändå valt att ha lite färre sidor i 2020 års Biblad (förra årets 68 sidor var väl mycket för tryckeriet att häfta ihop). Men med lite tajtare layout får vi ändå plats.

Tappar du bort din tidning kan du läsa Bibladet som pdf på föreningens hemsida. Är du enbart på jakt efter vem som är tema- eller fikaansvarig finns den uppgiften även i kalendern på hemsidan.

Information via sms och mejl

Vi är en stor förening och behöver ha smidiga system för att hålla kontakt med alla medlemmar.

En nyhet under hösten 2019 var att vi försökte underlätta för medlemmarna att lämna årsrapport och medgivande att vara med i medlemsmatrikeln genom möjligheten att klicka på en länk och komma till ett formulär. Den tekniken underlättar även för oss som ska sammanställa informationen. Var beredda på att det kan bli mer sådant!

Föreningsinformation och påminnelser om aktiviteter som är på gång skickas undertecknad – på uppdrag av styrelsen – ut per mejl och sms. När informationen enbart berör dem som är medlemmar, som vid årsmöte, vaxlämning eller beställning av Bifor, skickas mejlen antingen via medlemsregistret eller från föreningens mejladress.

Det finns alltså anledning att hålla koll på mejlboxen så att du inte missar viktig information.

Den sms-tjänst vi använder (Supertext) har många andra föreningar blivit nyfikna på. Vårt sätt att sprida information via sms är nu känt vida omkring, såväl hos biodlare ute i landet som i andra föreningar. Om du får reklam med sms:en beror det på att Supertext är en gratis-tjänst som finansieras med reklam.

Medlemsmatrikeln

Uppgifterna i 2020 års medlemsmatrikeln är hämtade från Biodlarnas medlemsregister. Under tiden november till januari gjorde vi upprepade utskick till medlemmarna för att få vars och ens medgivande att vara med i matrikeln. När detta skrivs är det närmare hundra medlemmar som inte svarat på våra utskick. Matrikeln delas endast ut till de medlemmar som givit klartecken till att vara med.

Vi finns på facebook

Sedan några år har föreningen en facebook-sida. 2020 tänker vi bli flitigare med att publicera våra aktiviteter som evenemang. Det

brukar vara drygt 100 som ser varje inlägg. Följ oss gärna om du inte redan gör det. Och bidra gärna med foton! Skicka helst foton som bifogning till mejl till undertecknad (se kontaktuppgifter på sid 10). Skickar du foton som mms är risken stor att bilderna komprimeras. Det innebär en kvalitetsförsämring och gör att de inte går att använda annat än på facebook.

Vi i den nygamla kommittén hoppas att du finner årets Biblad både informativt och intressant och att du kommer att ha nytta av det hela året. Hör gärna av dig med synpunkter!

För Biblads- och informationskommittén

✍ EVA CARLSSON

Nya kontaktuppgifter?

När du ändrar adress, mejladress eller telefonnummer tänk på att uppdatera dina uppgifter i Biodlarnas medlemsregister; inloggningsuppgifter finns på inbetalningskortet för medlemsavgiften. Behöver du hjälp att hantera dina uppgifter i medlemsregistret, kontakta Eivor Bohlén i styrelsen (se sid 10).

Konditori, bageri och smörgåsaffär.

Vikingagatan 1 i Kungälv. Tel 0303-101 95

Din biredskapsbutik i Stor-Göteborg!

Biredskap · vax · skyddskläder · glas · bikupor
foder · avläggare · slungor · honung

Backa Bergögata 10L
422 46 Hisings Backa
Telefon 0729-683616

info@bikompaniet.com
www.bikompaniet.com

Dokumentärfilmaren Joakim Jalin: Naturens under gör aldrig en fotograf besviken

– Bina svärmar! hörs ur telefonen. Kom och se. Det är min svärmor som ringer. Vi bor ett stenkast bort så jag är där på ett ögonblick. Jag kan vid den tiden knappt se skillnad på en geting och ett bi. Men en svärm vet jag ungefär vad det är.

Väl där möts jag av ett fantastiskt skådespel. Luften är fylld av bin. Ett samlat klot hänger i ett lågt träd bara nån meter från kupan. Ljudet är öronbedövande och får till och med de tretton tupparna i hönsgården att tystna.

Ett par biodlarvänner, Stig Uno och Jan Lennart har precis kommit till undsättning.

FOTO JOAKIM JALIN

De sista bina sopas ner framför halmkupan.

De har med sig en gammal halmkupa att skaka ner svärmen i. Som den dokumentärfilmare jag är kan jag inte snabbt nog få igång kameran.

Jag börjar filma och är snart helt omsluten av bin, iklädd endast t-shirt och ett par kortbyxor. Ganska snart försvinner även kameran under en matta av bin som jag likt en vindrutetorkare skrapar bort för att överhuvudtaget se vad jag filmar.

Stig Uno tar tag i grenen med klotet och Jan Lennart håller den upp- och nedvända halmkupan under svärmen.

– Är du med? frågar Jan Lennart, och jag förstår att filmens viktigaste bild är på väg och lutar mig ännu närmare klotet med kameran. Samtidigt känner jag ett hundratal bin krypa in under tröjan.

– Jag är beredd, säger jag.

Två år senare har jag och min fru inviterat fem egna samhällen och jag är nyinvald

FOTO EWA CARLSSON

Joakim Jalin på nybörjarkursen 2018 med sin första egenhändigt tillverkade ram.

i Biblads- och informationskommittén. Och ja, jag ser nu skillnad på en geting och ett bi. Klart och tydligt!

✍ JOAKIM JALIN

Ewa Wächter: unik kunskapsöverföring

Jag har alltid haft ett starkt intresse för djur och odling, kanske för att jag har mina rötter i ett lantbruk. Jag har länge varit nyfiken på biodling men aldrig arbetat med bin. Jag bor i Sandvik, Torslanda med min familj och arbetar som inköpare på Volvo Cars.

Hösten 2018 fick jag via min granne veta att det till våren skulle finnas två buckfastavläggare till salu i Lerum. Sagt och gjort. Vi slog till och hämtade avläggarna den 10 april. Jag lånade allt jag kunde hitta om biodling på biblioteket. Samtidigt sökte jag intensivt efter en kurs som kunde ge mig handfasta kunskaper i biodling. Jag och fastnade för Södra Inlands studiecirkel i praktisk biodling med Bo Hedin.

Jag jämförde också biodlarföreningarna runt Göteborg för att hitta en eller flera mentorer och fastnade för Södra Inlands tack vare de regelbundna temakvällarna på måndagar. Den kunskapsöverföring som det ger att besöka föreningens måndagsträffar är unik. Det är helt klart värt att åka från Torslanda till Kareby för att få träffa trevliga medlemmar och byta ord och tankar om biodling.

FOTO LILLEMOR BULKIN

Ewas bin levererade. Det blev mer än ett besök i slungrummet.

Mitt första år som biodlare var intensivt och väldigt roligt. Bina bidrog till mycket blommor och frukt i trädgården men sist och inte minst till många nya vänner. Jag ser fram emot ett nytt år med mer kunskap och god fika!

✍ EWA WÄCHTER

LÅT DIG VÄL SMAKA!

God samverkan ger en härlig biprodukt.

bokab
SAMVERKAN FÖR FÖRETAGS-,
HANDELS- OCH BOSTADSETABLERING

Årsrapporten 2019:

Låga vinterförluster men dålig skörd

2019 lämnade 98 procent av alla medlemmar i Södra Inlands årsrapport. Rekord! Och stort tack till alla som delade med sig av sina uppgifter. Ju fler som lämnar årsrapport desto säkrare kan vi uttala oss om biodlaråret 2019.

Biodlarna, SBR uppmanar varje år föreningarna att hjälpa till med att samla in underlag till en nationell årsrapport. Södra Inlands har sedan flera år haft några tilläggsfrågor till Biodlarnas enkät (drottningodling, avläggare och varroabehandling).

Hanteras med sekretess

2019 var vi två personer, Eva Carlsson och undertecknad som fick styrelsens uppdrag att hantera årsrapporterna. För att underlätta skapade vi ett digitalt formulär som man kunde fylla i från sin smartphone eller dator. Eva stod för utskick av ständiga påminnelser och jag för sammanställningen av statistiken. Alla uppgifter hanterades under sekretess.

BIODLARÅRET 2019 (2018)

Aktiva biodlare, dvs har bin: 158 (–)
Samhällen/aktiv biodlare: 4,8 (5,0)
Avläggare/aktiv biodlare: 1,0 (1,1)
Andel vinterförluster: 10 % (9,4 %)
Honungsskörd/samhälle: 11,2 kg (16,1 kg)
Drottningodlare: 36 (–)

158 aktiva biodlare

Till slut hade 98 procent av medlemmarna lämnat rapport, och analysarbetet kunde påbörjas. 2019 hade Södra Inlands 215 medlemmar. Av dessa var 158 aktiva biodlare, vilket betyder att de har eller haft bin under året. De aktiva biodlarna har i genomsnitt 4,8 samhällen och gjorde 1,0 avläggare under året. 36 biodlare angav att de odlar drottningar.

Dåligt honungssår

Och visst visade statistiken det så som många redan insett, att årets honungsskörd var betydligt lägre än skörden 2018. Faktiskt hela 30 procent, med en genomsnittlig skörd per samhälle på 11,2 kg.

Varroabehandling och vinterförluster

Utöver att ta fram medelvärden kan vi också gå mer på djupet i statistiken. En fråga som jag var nyfiken på var om vinterförlusterna varierade utifrån vilken varroabekämpning biodlaren använt.

2019 var de genomsnittliga vinterförlusterna 10 procent i Södra Inlands. Men när datan grupperades utifrån olika bekämpningsmetoder visade det sig att vinterförlusterna varierade mellan 6 och 20 procent.

Lägst andel vinterförluster (6 procent) hade de samhällen som behandlats med en kombination av oxalsyra och thymol.

Varroabehandling och honungsskörd

Men också honungssköörden per samhälle varierade i utifrån bekämpningsmetod. Samhällen som behandlats enbart med thymol hade en honungsskörd på 9,2 kg per samhälle, vilket kan beror på att man inte skattar honung medan man thymolbehandlar.

Gruppen biodlare som både skar ut drönnarceller och behandlade med oxalsyra hade vinterförluster under genomsnittet.

ANVÄNDNING AV OLIKA BEKÄMPNINGSMETODER (flera svar fick anges, alla alternativ är inte med nedan.)

Oxalsyra	70 %
Drönnarutskärning	32 %
Thymol	31 %
Rabarber	7 %
Myrsyra	6 %

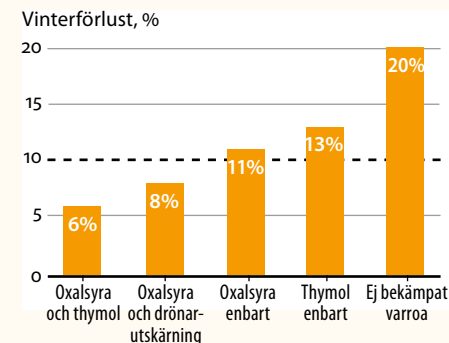
Övriga grupper hade en honungsskörd som låg ungefär på genomsnittet (11,2 kg), med undantag för de samhällen som behandlades med oxalsyra enbart, vilka hade en genomsnittlig honungsskörd på 12,3 kg per samhälle.

Tolka med försiktighet

Nu ska man inte dra för hårda slutsatser av ovanstående; det är mycket annat som kan bidra till höga vinterförluster.

Vad som påverkar vinterförlusterna är dock en intressant fråga som vi kommer att följa upp i kommande årsrapporter. Vi har vi också

VINTERFÖRLUSTER OCH BEKÄMPNINGSMETODER 2019

Gruppen biodlare som behandlade både med oxalsyra och thymol förlorade endast 6 % av sina samhällen. Gruppen som inte bekämpade varroa alls förlorade 20 % av samhällena.

för avsikt att lägga till fler alternativ som till exempel vilken typ av oxalysrebehandling man använder när det kommer till varroabehandling och om man räknar nedfall.

✍ LILLEMOR BULUKIN

CARLSSONS BIODLING

Öppet enligt överenskommelse.

Nytt och begagnat bimatierial. Varor som inte finns i lager tas hem på beställning.
För mer information besök vår webbplats: www.carlssonsbi.se
eller ring: 0303-77 19 62 eller 0708-40 05 76.
E-post: pelle@carlssonsbi.se. Lilla Komperöd 202, 444 94 Ucklum

Återförsäljare för MS Biredskapsfabriken i Töreboda

HANNA BÄCK, vad var det bästa med nybörjarkursen?

– Det bästa har varit teori direkt med praktik; att få använda kunskaper man precis lärt sig är Guld. Även mixen – att resonera högt och lågt både med väldigt erfarna biodlare och med dem som är nya inom biodling.

Vad tycker du föreningen ska tänka på i fortsättningen?

Vi hade två lärare i vår kurs, en person som hade gått kurs nyligen och en mer erfaren. Det var otroligt lyckat, så fortsatt med det! ◀

ROBERT FREDRIKSSON, vad var roligast med nybörjarkursen?

Roligast är självklart att få fördjupa sig kring dessa flitiga individer och att få träffa flera själar som är intresserade av

INGRID BRANDER OCH ANDERS ANDERSSON, vad var det bästa med nybörjarkursen?

Det var att vi fick möjlighet att träffa både blivande och erfarna biodlare och ta del av deras funderingar och erfarenheter. Utan det och utan hjälp från våra mentorer (som också var våra kursledare) hade vi inte kommit igång så snabbt med vår biodling.

Vad tycker ni föreningen ska utveckla?

Eftersom vi kom igång rätt snabbt med våra egna samhällen så hade det varit bra med fler praktiska moment i början av kursen. Man kanske kan följa ett samhälle på bigården och dess utveckling lite mer detaljerat under kurstiden? ◀

ANN-SOFI KARLSSON, vad var det bästa med nybörjarkursen?

Det bästa med kursen var att det var så mycket praktiska övningar. Det var bra varvning av praktik och teori. Väldigt bra med två lärare så att gruppen kunde delas i två mindre. Sen var det en riktig bonus för oss att våra två lärare kompletterade varandra väldigt bra och var duktiga i att lära ut.

Vad tycker du föreningen ska förbättra?

Jag hittar nog inte något som går att förbättra. Det var verkligen jättebra. ◀

samma sak. Samt att kunna diskutera olika ämnen inom biodling tillsammans med våra kunniga lärare. Det har varit en rikedom att få delta i kursen och en väl investerad tid.

Vad tycker du vi kan utveckla?

Ett utvecklingsområde som vi faktiskt prövade på delvis (vi byggde rammar) är att kunna bygga sina egna kupor – som en fortsättning. ◀

Mycket roligt i kurslokalen 2020

Nybörjarkurs

Intresset för att gå nybörjarkurs i biodling håller i sig. Vi bestämde tidigt att även våren 2020 satsa på två parallella nybörjarkurser. Båda kurserna var fullteknade innan 2019 var slut och i början av 2020 hade vi så många reserver att vi hade kunnat fylla ytterligare en kurs.

Studiecirkel: Praktisk biodling

Vi planerar för att upprepa cirkeln i praktisk biodling. Den förra var populär bland deltagarna som tyckte det var angeläget att träffas i föreningsbigården för att diskutera och träna olika moment. På en studiecirkel blir det mer fokus på ett moment i taget än vad det blir på måndagsträffarna och mer tid för frågor. Förra året var det några deltagare som hade med bilder från sina egna samhällen som vi tillsammans kunde titta på i tv:n i kurslokalen.

Studiecirkel: Drottningodling

Studiecirkel i drottningodling är också mycket efterfrågad så det startar vi också en. Den här gången är inriktningen *Enkel drottningodling för eget bruk*. Man kan också säga att det är drottningodling för ganska nya biodlare.

Studiecirkel: Honungshantering

För första gången kommer vi att arrangera en studiecirkel i honungshantering *Från kupa till burk*. Vi börjar i bigården med att bedöma om

Inget kan stoppa våra kursdeltagare!

honungen är mogen, sedan sommarskattar vi. Övrigt innehåll: slunga, sila, ympa, förvara, etikettera, bihusesyn, livsmedelslagstiftning och honungsbedömning. Till den här cirkeln bjuder vi in honungshanteringskommittén och kvalitetsansvarig. Dessutom fem betalande deltagare.

Studiecirkel: Bygg en Bosse-botten

Bo Hedin utvecklade en botten som han ansåg vara den optimala. Vi planerar att under senhösten ha en cirkel i hur man bygger denna botten. I kursavgiften ingår ritning och material.

Anmälan på sv.se

Alla fyra studiecirkelarna finns att anmäla sig till på Vuxenskolans hemsida. Medlemmarna får mejl med länkar i god tid.

I deltagaravgiften ingår fika och kurslitteratur. I den praktiska cirkeln använder vi samma kurslitteratur som i nybörjarkurserna (*Mina första år som biodlare*) och räknar med att alla deltagare redan har den. Är det någon som vill köpa boken så brukar vi ha ett fåtal exemplar. Den finns också att beställa från Biodlarna

Vill du vara kursledare?

Om du skulle vilja hjälpa till med att hålla i en cirkel, vara medhjälpare eller stötta upp på enstaka pass hör av dig till undertecknad. Min erfarenhet är att det är mycket roligt att vara kursledare eller medhjälpare. Förutom att man lär sig väldigt mycket får man också lära känna många nya, trevliga människor.

För den som vill utveckla sina talanger som kurs- eller cirkelledare finns det möjlighet att gå en cirkelledarutbildning, anordnad av Biodlarna och Studieförbundet Vuxenskolan.

Alla föreningens cirkelledare jobbar ideellt; ersättning för resor utgår till ledare och medhjälpare.

✉ EVA CARLSSON

Avläggardokument:

Ger svar på vad som gömmer sig i lådan

Som nybörjare är det inte lätt att veta vilka frågor man ska ställa när man köper sin första avläggare. Hur många ramar sitter bina på? När gjordes avläggaren? Hur gammal är drottningen? Hur ska avläggaren skötas?

Lika svårt är det för bitillsynen när de ska göra smittspårning vid utbrott av yngelröta. Från vilken bigård kommer samhällen och eventuella avläggare i bigården? Till vem har biodlaren sålt avläggare? Hur når man en säljare eller en köpare? Frågorna får sina svar när en avläggare eller ett bisamhälle åtföljs av ett väl ifyllt dokument, samtidigt som säljaren behåller en kopia av det ifyllda dokumentet.

Föreningen har därför tagit fram en blankett som kan användas när bisamhällen byter ägare. Vi rekommenderar att dokumentet används av alla föreningsmedlemmar. Det kommer att också att ingå i våra nybörjarkurser.

Dokumentet finns för nerladdning på föreningens hemsida: sodraInlands.biodlarna.se/

AVLÄGGARDOKUMENT

När en avläggare köps eller säljs ska detta dokument fyllas i och skickas till Södra Inlands Biodlareförening och till den som köper. Dokumentet ska också skickas till Södra Inlands Biodlareförening och till den som säljer. Dokumentet ska också skickas till Södra Inlands Biodlareförening och till den som säljer. Dokumentet ska också skickas till Södra Inlands Biodlareförening och till den som säljer.

Avläggarens skapad, datum: _____ Binas: _____

UPPGIFTER OM DROTTNINGEN

Född år: _____ Omåkt ☐ Märkt ☐ Färg: _____
☐ Drottningen tillstätt, datum: _____
☐ Bina dragit upp drottningen; ungefärligt datum för kläckning: _____
Drottningen ☐ Oparad ☐ Friparad ☐ Parningplats: _____
Drottningen äggläggande, datum: _____
Övriga uppgifter om drottningen (t.ex. VSH-gen, stamtavla etc.): _____

AVLÄGGAREN

Avläggarens hembigård, plats och adress: _____
☐ Paketer (skicksvärd): Mängd bin, kg _____
☐ Avläggarens sätter på ramar i format: _____ Totalt antal ramar: _____
Varav antal ramar med: Bin _____ Yngel _____ Foder _____ Pollen _____ Utbyggda ramar _____ Mellanväggar _____

VARROBEHANDLINGSMETODER I BIGÅRDEN

☐ Ingen behandling ☐ Oxalyra ☐ Annan behandling: _____
☐ Drivningsgräskärlning ☐ Myrsyra ☐ _____
☐ Thymol ☐ Mjölkyra ☐ _____

RESULTAT AV SAMHÄLLET

Avläggaren är besiktad den _____ och inga tecken på sjukdom finns.
Namn: _____ Tel: _____

SKÖTSELANVISNINGAR OCH ÖVRIG INFORMATION OM AVLÄGGAREN

LEVERANSDATUM OCH UNDERSKRIFT

Avläggaren levererad, ort och datum: _____
Säljarens namnskrivning: _____ Köparens namnskrivning: _____

KONTAKTUPPGIFTER

Säljare: _____ Köpare: _____

Biodlartips – en podcast om biodling

”Som nybliven biodlare på västkusten så är det mycket man undrar. Man skulle ha någon som kunde det där med bin och biodling – någon man kunde fråga.”

Så börjar varje avsnitt av Biodlartips, en ny podcast om biodling. En podcast är – för dem som inte känner till begreppet – en typ av radioprogram som kan avlyssnas på dator eller mobiltelefon när man vill.

Programmet görs av mig, Joakim Jalin, dokumentärfilmare och fotograf sedan 25 år och Stefan Hellström, föreningsmedlem med ett förflutet som bitillsyningsman.

När jag gick nybörjarkurs i biodling var Stefan lärare. Jag fastnade direkt för hans engagemang och lediga sätt. Varför inte göra en podcast med honom? Då har jag ju någon jag kan fråga hela tiden.

Jag frågade Stefan om han ville vara med.

– Nja ... sa han. Jag vet inte om jag har tid ...

– Det gör inget, sa jag. När kan vi ses?

Biodlartips hade premiär någon vecka senare,

Joakim Jalin och Stefan Hellström har hittills gjort tre avsnitt av podcasten Biodlartips.

den 25 augusti 2019. Nu når programmet lyssnare i hela landet och uppskattas för ”sin intressanta form och sitt inspirerande innehåll”. ”Gillar den skarpt”, som en lyssnare från Gotland skrev till mig.

Vad tycker du själv? Du kan enkelt lyssna på alla avsnitt på biodlartips.se. Trevlig lyssning!

✉ JOAKIM JALIN

KAMINER ■ SKORSTENAR ■ MURNING
PUTSNING ■ VÅTRUM ■ MARKARBETEN

www.kungalvmur.se

Mån–tor 08–17, fre 08–14. Tel 0303-134 90

Skålebräcke industriområde

Svarvaregatan 17, Kungälv

125-ÅRSJUBILEET
25 maj 2019

Raderna längst bak: Harald Göbel, Kurt-Erik Eriksson, Göte Edvardsson, Johan Öjergren, Karl Magnusson, Mathias Andersson, Jan Andersson, Joakim Jalin, Gunilla Nilde, Kent Nilde, Göran Hellegren, Marika Jalin, Karin Andersson, Torbjörn Haraldsson, Sten Johnsson, Gunborg Johnsson, Eivor Bohlén, Lars Oscarsson, Eva Carlsson, Eva-Lis Oscarsson, Yvonne Strid. **Nästa rad:** Rune Andersson, Ing-Marie Andersson, Per-Ove Flodin, Arne Christiansen, Lena Tordenborn, Kurt Weber, Lena Weber, Jan Eriksson, Jan Olausson, Eva Henrikson, Sandra Norup, Ingela Olsson, Marianne Lönn, Marie Mörk, Bo Hägeryd, Lars Göran Larsson, Ann-Christine Magnusson, Joakim Hagberg, Roger Hilmersson, Marlene Båtsman, Jan Lennart Johansson, Paul Hellberg, Ethel Berntsson, Annica Back, Inger Andersson, Thomas Pettersson, David Carden, Ing-Marie Holmstrand, Maria Svensson, Rolf Olsson. **Sittande:** Anita Christiansen, Stig Uno Johansson, Elsie Larsson, Lars Larsson, Roland Wentzel, Maj Wentzel, Ingemar Johansson, Thure Hilmersson, Anna-Lisa Hellberg, Lizzie Palin, Bo Andersson, Bernt Palin. **I förgrunden:** Eddy Karlsson, Per Almkvist, Bodil Hjort, Lillemor Bulukin, Kerstin Hellegren. Göran Johansson saknas på bilden (men var med på festen).

Södra Inlands Biodlareförening firar sina 125 år

Direkt efter årsmötet i november 2018 påbörjades planeringen i en jubileumskommitté inför det stundande 125-årsjubileet. Kommittén bestod av Yvonne Strid, Eivor Bohlén, Bodil Hjort, Eddy Karlsson och Lillemor Bulukin.

Under vintern arbetade också en grupp föreningsmedlemmar med en honungsreceptbok. Den tog sin utgångspunkt i måndagsträffarna och allihanda där serverade godsaker. Och i en verkstad i Flateby snickrades det på

ett bihus som skulle bli högsta vinsten i jubileumslotteriet.

Den 25 maj firade så föreningen det etthundratjugofemte året med fest och underhållning i Hermansby bygdegård, och den 27 maj var det måndagsträff i för-

eningsbigården där medlemmar och inbjudna annonsörer bjöds på smakprov ur den nytryckta receptboken. Dagen till ära hade flitiga medlemmar städlat och gjort fint på föreningsbigården.

Med ett öga i backspegeln

men med blicken riktad framåt ger jubileet anledning att reflektera över hur föreningen ska behålla sin dragningskraft när vi nu går in i tjugotalet. Intresset för pollinerande insekter och biodling är stort, och många nya

biodlare sitter på sin kammare och söker svar på sina frågor på nätet. Då ska Södra Inlands stå för det som inte är googlingsbart: det goda mötet, insiktsfulla resor, nemang och så naturligtvis en och annan god fika. ◀

Till minne av Bo Hedin

*Tal som Yvonne Strid höll för Bo Hedin
under minnesstunden i Torsby församlingshem,
14 november 2019*

På lördag håller Södra Inlands Biodlareförening sitt årsmöte – det etthundratjugofemte i ordningen. Det är sextiosju medlemmar som anmält sig, så det lär bli både trångt och stimmigt. Trots detta kommer det att kännas väldigt tomt, för Bo, allas vår Bosse, kommer inte att vara med oss.

För Bo var årsmötet en viktig och högtidlig händelse, han kom alltid klädd i kostym och ljus skjorta, med sin medlemsnål i guld på kavajslaget. Han var noggrann med mötesformen och uppskattade alla festliga inramningar, såsom ett underhållande föredrag eller en god räkmacka och något sött.

Bo var medlem under nästan ett halvt sekel; alltid aktiv och med föreningens bästa för ögonen. Han bidrog till att föreningen fick sin första och även sin andra föreningslokal.

Bo kom med förslaget om en föreningstidskrift, Bo tog initiativ till både snickeri- och biodlingskurser. Mångkunnig och iderik, alltid redo att lösa ett dilemma eller att utveckla nya redskap.

Bo såg alltid möjligheter och var aldrig sen att lära om eller lära nytt. Alltid redo att hjälpa medlemmar, nya biodlare såväl som erfarna.

Till minne av Bo och hans stora engagemang för biodling har föreningens medlemmar samlat in en stor summa pengar till Biodlingens Vänner. Det är en fond inom Sveriges Biodlares Riksförbund med syfte att stimulera och stödja utvecklingen av svensk biodling via forskning och utvecklingsprojekt.

Sista tiden för Bo blev svår, sjukdomen tog all kraft. Trots det så sågs vi ändå så sent som i slutet av september på ett av våra måndagsmöten.

Men nu, ett minne av en saknad och mycket omtyckt biodlarvän och en känsla av tomhet. Bosse du fattas oss!

YVONNE STRID

Lars-Göran Larsson: Vår förening har genom åren haft flera medlemmar som lämnat starka avtryck efter sig. Bo Hedin är en av dem – alltid med föreningens väl och ve för ögonen. Med pondus delade han ut uppgifter på måndagsträffarna vad som behövde göras i bigården eller på Smörsund. Han hade själv ofta förberett detta arbete.

Med sitt kunnande och sina innovativa idéer fick han fart på många av oss. Det kunde förstås hända att han i sin iver och med sitt rättframma sätt blev lite burdus i sin framtoning, vilket skrämde en del medlemmar. Men de som såg igenom hans fasad visste att det fanns ett varmt och känsligt hjärta innanför den skjortan.

Bo var en stor drottningodlare; det var viktigt att få fram snälla bin som med bra egenskaper. Han såg till att det gick transport för medlemmar till Hallands Väderö men även till Lurö i Vänern. När jag började med drottningodling hade jag god hjälp av Bo, bland annat med att sätta ut drottningar på hans lilla parningsplats på Överön. Vi hade också många trevliga träffar då vi tvättade biramar på Rollsbo; den utrustningen finns nu vid Kringledammen

Listan på allt som föreningen har Bo att tacka för är lång. Jag vill framföra min vördnad och mitt tack med dessa enkla rader. ◀

Bo Andersson: "Bosse var bra på att ge raka besked som alla kunde förstå." ◀

Göran Johansson: "Bosse var en klippa. Otroligt kun-
nig. Men han kunde också bjuda på sig själv och berätta
om sina misstag så att andra kunde lära av dem." ◀

Eva Carlsson:

År 1994, när jag var ny i föreningen, behövde vi reparera skorstenen på Ramsön. Min morbror hade fixat en murare, som jag skulle hämta med båten på fastlandet.

När vi sågs, muraren och jag, blev vi båda lika överraskade. Jag visste inte att muraren var Bo, och Bo visste

inte att det var en föreningsmedlem som skulle möta upp. Han satte sig på aktertoften i den lilla båten och berättade att han inte kunde ro av hälsoskäl. Jag minns hur han ojade sig och sa: "Att jag ska bli rodd av en kvinna, det är ju inget kvinnogöra."

Väl framme började han med att kolla mina bin, sedan gick han upp på

taket och fixade skorstenen. Slutligen bjöd mamma på fika.

När Bo kom ut nästa gång – för att göra klart jobbet – var det min 80-åriga mamma som rodde honom över från fastlandet. "Du kan ställa upp i OS", tyckte Bo, förmodligen ännu mer obekvämd denna gång över att sitta på aktertoften. ◀

Ingela Olsson: Han kom vanligtvis som en yrvind till oss i Sjöhåla. På den tiden var det min pappa Olle som hade kontakt med Bo om bina. Kuporna stod uppställda i rad utefter bergskanten där pappa murat en liten hylla tre meter upp. Utrymmet var trångt bakom dem, men det hindrade inte Bo och Ollefar i deras värv.

Nu, när jag själv vet mer om biodling så kan jag se dem för min inre syn. Det var en iver och glädje i allt de gjorde.

När pappa gick bort 1996 var det Bo som tog hand om den sista kupan, en smålandskupa. Eftersom det blir mycket ljunghonung här vid kusten så var han glad att den stod där den stod.

I drygt sju år kom Bo för att titta till och sköta bina och på hösten skörde honung. Det var alltid roligt när han kom. Senare, när jag själv blev biodlare, kom han mer sporadiskt. Han hade flera bikupor här i närheten och när han varit där så ringde han ibland och frågade om jag kunde bjuda på kaffe. Så klart jag kunde.

Som nybörjare var det ofta honom jag ringde för att få råd och det kändes tryggt. Han besatt så mycket kunskap och var en klippa och hade alltid tid för frågor eller att hjälpa till med en svärm eller vad det än var som gällde bina.

Med åren fick Bo mer och mer fysiska problem, men trots dem hade han ett driv och en fantastisk livsvilja. Utan att ge sig kom han till måndagsträffarna tills han inte orkade mer. Några dagar innan han gick över till den andra sidan, sade han att det var så hemskt för han hade fortfarande så mycket han ville lära ut och förmedla till oss och alla nybörjare.

Tack postumt Bo, jag minns och du finns. ◀

Inget lur

Ett aktivt miljöval

Vi vill vara något så ovanligt som ett schysst elbolag.

Därför har vi inga dyra tillsvidarepriser,
inga långa uppsägningstider och
inga extra avgifter för fossilfri el.

Kontakta oss!

Ring 0303-23 93 00 eller
besök kungalvenergi.se
och teckna ett
lokalt elavtal.

KUNGÄLV
energi

Klas Barne – startade biodling som 83-åring

Biodling är en hobby som hänger med långt upp i åren, det är välkänt, men att starta som biodlare vid 83 års ålder är unikt. Bibladets utsända byter några ord med Klas Barne under oxalsyreförändringen en solig och kylig novemberdag i Årsnäs.

Biodlare vid 83 års ålder – hur gick det till?

– På 60-talet hade jag en chef som var hobbybiodlare. Han hade alltid så mycket spännande att berätta. Det väckte min nyfikenhet. Och som motvikt till mitt skrivbordsarbete har jag alltid haft stor lust att vara ute i naturen. Jag har hållt på med friluftsliv i olika former: båtar, isjakt, skidåkning och annat, men de senaste åren har jag fått trappa ned. Då dök lockelsen upp att bli biodlare. Eftersom jag gillar att hålla på med hantverk så var lusten att kunna bygga bikupor också en bidragande faktor.

Är biodling en perfekt pensionärshobby?

– Verkligen! Tid har jag ju gott om; jag vill egentligen lägga mer tid på mina samhällen än vad bina tycks vilja ha. Men det som överraskade mig var att det är så komplicerat och att det är så svårt att tillägna sig ny kunskap i min ålder. Min son Olle, som också vill bli biodlare, kan redan mer än jag, känns det som, trots att det är jag som gått kurs och allt.

Så vilket moment är roligast?

– Det är att skatta honungen, även om det var rätt mycket ljunghonung i kakorna i år jämfört med förra året, som var mitt första år. Min fru Ket och jag jobbade hårt en hel dag i förening-

FOTO LILLEMOR BULUKIN

Ket och Klas Barne blev biodlare sommaren 2018. Kuporna står på en gudsförgäten plats i skogen högt över havet i Årsnäs.

ens slungrum för att slunga ljunghonungen. Men vi hade god hjälp av Rune Andersson. Annars gillar jag pysslet vid kuporna och faktiskt drönarutskärningen. Man vet att man gör nytta.

Hur vill du utveckla din biodling?

– Min målbild är två samhällen och där är jag redan. Kanske kommer jag att utöka med tiden. Jag är så nöjd med platsen där jag ställt samhällena. Årsnäs är en blåsig plats men mina kupor står i österläge, helt skyddade från sydvästvinden på sommaren. Och Ket är gärna med som åskådare. Även hon har blivit väldigt intresserad.

✂ LILLEMOR BULUKIN

Bidrottningar till salu

Ligusticadrottningar och ligustica-drottningar med VSH. Boka årets drottningar senast den 1 maj.

Kontakta Jan Eriksson 076-848 10 77 eller 0303-526 41

Om pollen, bieffekter och biväxter

En underbar lördagsmorgon samlades ett stort antal biodlare från Göteborgs och Bohusläns biodlardistrikt till höstmöte på Botaniska trädgården i Göteborg. Det kändes inte helt rätt att gå in i hörsalen när höstmorgonen var så vacker. Tydligt tog det vackra vädret slut och regn drog in strax efter att vi fått morgonfika och bänkat oss i föreläsningssalen. Regnet må ha skvalat, men i så fall märkte vi inte det. Vi var helt uppslukade av två mycket intressanta föreläsningar.

Proteinvärdet i pollen varierar

Först berättade Åslög Dahl om pollen och pollenanalys. Pollen är binas enda källa till protein och fetter, det är alltså livsviktigt för dem. Det mesta går åt i kupan, bara lite sparas inför vintern.

Olika växter har olika bra protein, men tyvärr kan inte bina avgöra vilket pollen, som är bra eller dåligt. Det beror på att bina inte smakar på det utan kammar ihop det pollen som fastnat på kroppen. Det kan alltså hända att bin tar hem pollen med dåligt proteinvärde och då blir tillväxten inte så bra.

Om bina har tillgång till en stor variation av växter ökar förutsättningarna för att de ska

hitta näringsrikt pollen. Åslög varnade också för att ta för mycket pollen ifrån bina, exempelvis i pollenfällor. Det kan skada samhället.

Med hjälp av analys av pollen i honungen kan man se vilka växter bina samlat nektar ifrån. Det behöver inte alls vara de, som växer närmast in på kuporna, fick vi veta.

Bieffekter av biodling

Den andra föredragshållaren var Peter Nielsen som talade om, för många av oss, överraskande bieffekter av biodling. Ingen ifrågasätter väl nyttan av våra bin och biodlingar, men de har en baksida.

Våra ibland alltför självständiga bin ska inte blandas ihop med de vilda pollinerna. Vi sköter våra bin och skördar honung. Det är matproduktion. De vilda pollinerna däremot är en del av ett ekosystem. Många av dem är specialiserade på enstaka växter, flyger korta sträckor och är känsliga för förändringar i sitt ekosystem. Honungsbin är generalister, vilda pollinere är specialister.

De vilda pollinerna hör ihop med biologisk mångfald medan de odlade bina är mer av en monokultur och en jordbrukskultur. De odlade bina kan inte ersätta de vilda pollinerna eftersom de har olika förutsättningar rent fysiskt och därför passar ihop med olika växter. Ändå blir det ibland konkurrens om maten och förlorarna är de vilda pollinerna eftersom de är så specialiserade. Honungsbin konkurrerar alltså ut de vilda pollinerna och kan också sprida sjukdomar till dem.

Vi fick höra ett citat: "Att skydda honungsbin för att rädda pollinatörer är som att skydda höns för att rädda vilda fåglar."

Slutsatser för biodlare: Var försiktig i naturområden och i blomfattiga områden! Ha inte många samhällen på en plats! För att hjälpa både honungsbin och vilda pollinere ska vi

FOTO: EVA CARLSSON

Vår föreningsmedlem Kennert Danielsson gav oss en guidad visning i Botaniska.

arbeta för artrikedom, mosaiklandskap, artrika kantzoner, öppna marker och ängar och motverka bekämpningsmedel och hårt klippta gräsmattor (gröna öknar). Fröbomba!!

Guidning i trädgården

Det tredje och sista passet var en guidning av Kennert Danielsson i Botaniska. (Han är biodlare i Västra Trädal och medlem i Södra Inlands Biodlareförening.) Kennert berättade om hur han undervisar barn om pollinerande insekter och växter för pollinere och att Botaniska satsar på detta.

På rundvandringen visade han, på avstånd, lökträdgården och buddlejorna. De sistnämnda kallas också fjärilsbuske eftersom de är omtyckta av fjärilar. I de nu på hösten tomma rundlarna vid entrén hade de haft växter för pollinere och bikuporna står inte långt därifrån. Det är Janne Petersson i Göteborgs biodlarförening, som har dessa bin.

Vid örtgården berättade Kennert hur de med hjälp av arbetsblad praktiskt undervisar skolbarnen. Kryddväxterna är populära bland bina och det är mycket surr i dessa odlingar. Under växtsäsongen finns där en tvåamars visningskupa.

Inemellan ovanstående programpunkter kunde vi roa oss med intressanta samtal med biodlarkollegorna. Det var en rakt igenom trevlig dag och när vi gick därifrån, hade regnet upphört.

MARIANNE LÖNN

"Hjälp bina på rätt sätt – satsa på blommor i stället för bikupor"

Utdrag ur debattartikel i Dagens Nyheter 2019-07-04

Vi är beroende av pollinatörer för att få mat. Särskilt viktiga är pollinatörerna när det gäller produktion av vitaminrik mat som frukt och bär.

Forskning har visat att de vilda pollinatörerna är minst lika viktiga för vår matproduktion som honungsbin är och att de två grupperna snarare kompletterar än ersätter varandra. De olika arterna pollinerar på olika sätt och besök av flera olika arter leder ofta till bättre pollinering. Att behålla en mångfald av arter är viktigt eftersom arterna skiljer sig åt i känslighet för miljöförändringar och sjukdomar – då har man en "buffert" inför framtida miljö- och klimatförändringar.

Anna Persson, forskare, Centrum för miljö- och klimatsforskning, Lunds universitet. Maj Rundlöf, forskare, Biologiska institutionen, Lunds universitet. Lina Herbertsson, forskare, Centrum för miljö- och klimatsforskning och Biologiska institutionen, Lunds universitet. Sandra Lindström, forskare, Hushållningssällskapet Skåne.

Information från distriktet:

Planerade utbildningar 2020

På biodlardagen i oktober 2019 berättade distriktsstyrelsen om planerna för 2020. Man planerar för en utbildning i föreningskunskap, något som kan vara intressant såväl för styrelseledamöter som för andra medlemmar.

Intresset för pollen är stort. Åslög Dahl kommer att ha en tvådagarsutbildning om hur man känner igen olika sorters pollen genom att studera former och utseende i mikroskop. För att sälja sorthonung behöver man kunna ta reda på vilka sorters pollen som finns i honungen.

Andra planerade utbildningar är bihälsa, drottningodling och avel och hur man ansöker om bidrag. Håll koll på distriktets hemsida och facebooksidan, för där kommer information om vad som är på gång.

- <https://goteborg-bohuslan.biodlarna.se/>
- <https://www.facebook.com/gbgbohusbiodlare/>

FOTO: EVA CARLSSON

Blommande kinesisk gräslök i Botaniska som klarat frostnätterna i oktober.

Thomas och Jan är noga med sin utrustning när de besöker medlemmarnas bigårdar: Engångshandskar och engångsoveraller och inga egna, medhavda redskap.

Uppmärksamhet och hygien

– viktigt för att minska spridning av amerikansk yngelröta, AV

När amerikansk yngelröta konstaterades nära Kungälvsområdet uppmanade bitillsynsmännen Thomas Pettersson och Jan Olausson medlemmarna att hålla koll på sina samhällen. Bibladet följde med bitillsynen till en nybliven biodlare, som noterat att något såg annorlunda ut i ett av samhällena.

De nya bitillsynsreglerna, som gäller från 2019, lägger ett stort ansvar på biodlaren att hålla koll på bisamhällenas hälsotillstånd. Om något ser anmärkningsvärt ut ska bitillsynen tillkallas. Detta var precis vad nyblivna biodlaren Helena Pegrén gjorde när hon tyckte att hon såg sönderbitna vaxlock och döda bin i cel-

lerna, när hon inspekterade kupan.

– Jag hade nyligen inspekterat mina två samhällen och inte reagerat på något, men när utbrottet på Orust kom på tal gjorde jag en förnyad inspektion och tyckte att allt såg så annorlunda ut.

Helena ringde till bitillsynen och dagen därpå kom både Thomas Pettersson och Jan Olausson hem till Helena i Vallby.

– Jag har aldrig sett ett utbrott av amerikansk yngelröta så därför var det en trygghet för mig att ha med mig Jan som varit med längre än jag, berättar Thomas.

Enligt reglementet ska biodlaren assistera

bitillsynen så det var Helena som lyfte ram efter ram denna solvarma augustieftermiddag, medan Thomas och Jan hängde över axeln och petade i täckta celler med en sticka för att se om något såg konstigt ut.

– När man drar upp en larv och det bildas en lång seg tråd då finns det anledning att tro att det finns amerikansk yngelröta i samhället, säger Thomas. Luktat den döda larven riktigt illa är det också ett tecken.

Men Thomas och Jan kunde inte notera något avvikande i Helenas bisamhällen. Yngelkakorna såg fina ut, det fanns inga insjunkna

cellock, inga döda bin i cellerna och inga bin med felställda vingar.

Det var nog helt enkelt så att väldigt många bin hade kläckts ut sedan den tidigare inspektion som Helena gjort och därmed kände hon inte igen det hon såg – är man nybörjare har man inte mycket att jämföra med.

– Helena gjorde allt rätt, säger Thomas. Hennes samhällen var välskötta, hon hade anmält uppställningsplats och hon hörde av sig när hon inte kunde tolka vaxkakornas utseende.

LILLEMOR BULUKIN

Läs mer om smittskydd på nästa sida ►

Ingen kostnad vid misstänkt smitta

När man misstänker smitta sker inspektion och provtagning utan kostnad för biodlaren. Däremot ingår det inte i bitillsynens uppdrag att kostnadsfritt undersöka förmodat friska bisamhällen, när de ska flyttas från områden som inte ingår i skyddsområde eller övervakningsområde. Biodlare som vill ha en sådan undersökning måste bekosta den själv. ◀

Viktigt med rena redskap

Sporer av amerikansk yngelröta är mycket motståndskraftiga. Flytta inte redskap mellan bigårdar utan att de först smittrenats.

Den mekaniska rengöringen är mycket viktig. Desinfektionsmedel eller en ytlig flamning har inte någon effekt om smittämnet ligger undangömt och skyddat i vax- eller propolis-kladd. ◀

ÖPPET
Ons-fre 8-17
lör 8-12

Åsas hantverksbageri i Kareby

På Åsas bageri i Kareby, på väg mot Kringledammen, hittar du miljösmarta bröd bakade hantverksmässigt med ekologiskt stenmalet mjöl. Vi bakar också bullar, skorpor, kakor och maränger. Det vi inte har nybakt på hyllan kan finnas i frysen. Vi säljer också ekologiskt mjöl, teer, lakrits, popcorn, rapsolja och mycket annat. Är du sugen på att lära dig att baka med surdeg? Håll utkik efter våra kurser. Följ Åsas i Kareby på @asasikareby på Instagram eller Facebook så ser du vad som är på gång. Vill du lägga undan något, sms:a din beställning till 0722-50 16 06.

Hur länge är ett område smittförklarat?

Under året som gick publicerade Jordbruksverket löpande kartor över områden smittade med AY. Och biodlarna fick lära sig att hålla koll på så kallade skyddsområden och övervakningsområden.

I studiet av dessa kartor noterade den uppmärksamme biodlaren att vissa områden var flera år gamla och frågade sig hur länge ett område skulle vara smittförklarat. För att reda ut begreppen har Bibladet frågat Karin Jarl, som jobbar med bitillsynen på Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Hur länge ligger ett smittförklarat område kvar?

– När en smittförklaring inte längre behövs ska den hävas. Beslutet tas av Jordbruksverket i samråd med Länsstyrelsen och bitillsynsmännen, säger Karin Jarl.

Skyddsområde: ett landområde med minst tre km radie eller en naturlig avgränsning runt en bigård där AY är konstaterad. ◀

Vad krävs för att ta bort smittförklaringen?

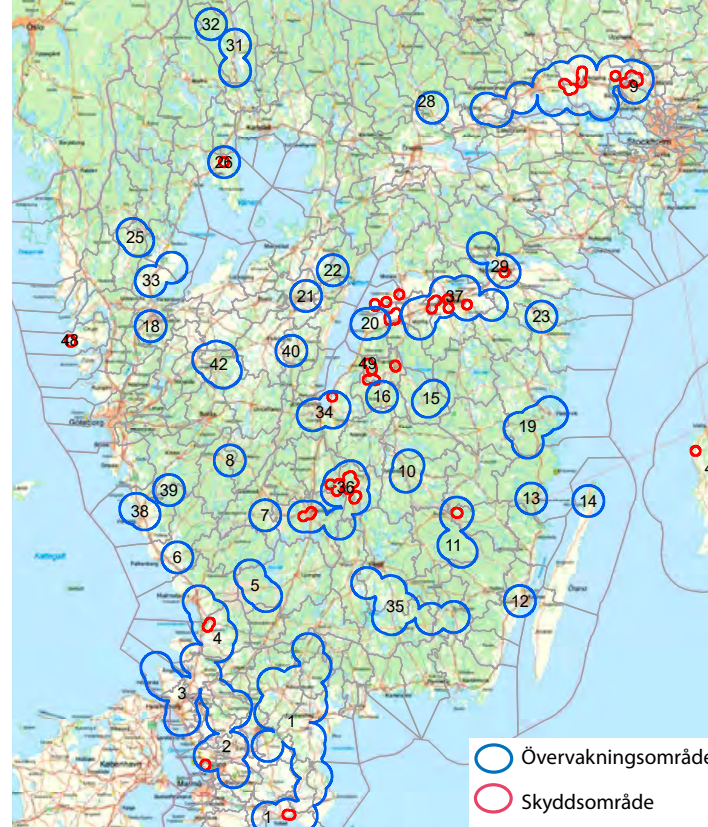
– En förutsättning är att det har gjorts undersökningar i området som ger skäl att ta bort smittförklaringen. Det innebär att respektive skydds- och övervakningsområden kan ligga kvar olika lång tid. Orusts skyddsområde kan komma att ligga kvar ännu en tid, berättar Karin Jarl.

Vad gäller för Trollhättan?

– Övervakningsområdet i Trollhättan utgår från ett utbrott 2016. I övergången mellan den gamla och den nya lagstiftningen fick alla områden som haft utbrott av AY under 2016, 2017 och 2018 ett övervakningsområde. Vissa av dessa har hävts medan andra, som det i Trollhättan, ännu så länge ligger kvar, avslutar Karin Jarl.

◀ LILLEMOR BULUKIN

Övervakningsområde: ett landområde med minst tio km radie eller en naturlig avgränsning runt bigård där AY är konstaterad. ◀

3 utbrott i Västra Götaland under 2019

I Västra Götaland och Halland konstaterades utbrott av amerikansk yngelröta under 2019 i Borås (skyddsområde), Ulricehamn (skydds- och övervakningsområde) och på Orust (skyddsområde). Borås och Ulricehamn friskförklarades under hösten medan skyddsområdet på Orust ligger kvar tills vidare.

Fler utbrott 2019 än 2018

2019 drabbades 85 bigårdar i hela landet av amerikansk yngelröta. Motsvarande siffra för 2018 var 51 bigårdar (81 samhällen), vilket var mindre än en procent av landets bigårdar.

Varför varierar antalet utbrott år från år? Läs mer om detta i Preben Kristiansens artikel på sid 26 i Bitidningen #1–2 2020 ◀

Varmt välkommen till
CJ's blomsterbod

Kärna torg 3A
Öppet tisdag–fredag 10–18.15, lördag 10–15.
Stängt: söndag och måndag
Tel 0303-22 60 02
E-post: cjsblomsterbod@gmail.com

Kungälvs Motor & Cykel
Utmarksvägen 10 • KUNGÄLV

Försäljning

Cyklar, elcyklar, gräsklippare, åkgräsklippare robotgräsklippare, motorsågar och röjsågar.

Välkända kvalitetsmärken

Crescent, Monark, Skeppshult, Husqvarna och Klippo.

Reservdelar, service och reparationer

Tel 0303-103 13 • www.kmcab.se

Under många år var Lennart med på Dalens hembygdsdagar och visade hur halmkupor tillverkades.

FOTO EVA CARLSSON

Lennart Eliasson – månade om sina bin

Lennart Eliasson på Västergård i Ödsmåls by gick bort i början av 2019. Lennart inträdde som medlem i biodlarföreningen år 1970. Med nästan 50 år som medlem var han vid sin bortgång den som innehåft medlemskap under längst tid.

Lennart hade en vaken och ofta road blick när han stötte på oss ”grannar” tillika stadsbor som flyttat ut på landsbygden – den miljö han så väl kände, vars många hantverk han utövade och vars seder och människor han gärna berättade om. Eftersom vi varit biskötare under vårt liv som stadsbor var det självklart att vi skulle hålla bin också på vår nya boplat. ”Prata med Lennart” blev rekommendationen på bygden och så blev vi med en avläggare som Lennart (med sin egen metod) ordnade för snart trettio år sedan. Det var nordiska bin som hade en lång tradition på gården – arbetsamma överlevare i ett kärt klimat. Erfarenhet och kunskap om biodling hade förts vidare till Lennart från en äldre släkting, Axel, som en tid bodde på gårdens övervåning och drev den lilla smedjan.

Lennart förde också vidare kunskapen att

binda halmkupor även om han inte själv längre använde dem. På Västergård har traditioner levt kvar som i stort sett gått förlorade på andra håll, som till exempel odlingen av gråärter, som efter skörd hängs upp för att torka på en ”krakemärr”. Det småskaliga hantverksmässiga jordbruket skapar tåliga och rika miljöer för bin och humlor och vackra landskap för alla oss grannar.

In i det sista månade Lennart om sina bin och med hjälp av brodern Lars besökte han kuporna strax före sin bortgång.

Traditionerna i och omkring Västergård förs vidare. Nu tar dottern Anna-Karin vid med biodlandet och till våren kommer hon att vara med på föreningens nybörjarkurs. Under året som gått har Jan Andersson, en gammal vän till familjen, tillika biodlare, stöttat upp med praktisk kunskap.

Vår förening har många hjälpsamma medlemmar. Kan det vara så att biodlandet som sådant uppmuntrar oegennyttan, det större perspektivet och gör oss till lite bättre människor?

HANS OCH EVA HENRIKSON

LP:s Biodling

Av biodlare För biodlare

Allt i biodlingsmaterial • Nackakupan • Avläggare
Honungsförmedling • Vaxvalseri • Vaxrenseri

Gå in på www.lpsbiodling.se

Handla, hitta nyheter och uppgift om din närmaste återförsäljare.

Besök vår butik i Säffle

Du är också varmt välkommen till butiken i Säffle.

Där kan du även lämna in vax och ramar.

Öppettider i butiken: vardagar 9–16.

Följ oss på sociala medier

Facebook: sök på LP:s Biodling. Instagram: @lpsbiodling.

LP:s Biodling AB, Torstensbyn 14, 661 94 Säffle, tel 0533-631 11
shop@lpsbiodling.se, www.lpsbiodling.se

Biodlarföreningen ute i vimlet 2019

FOTO PRIVAT

LISEBERGS TRÄDGÅRDS- DAGAR 7-10 maj 2020

Ansvarig för planeringen
från Södra Inlands är
Lars-Göran Larsson

Lisebergs trädgårdsdagar en kylig dag i maj. Unga besökare spexar med Marie Mörk, Mona Löfberg och Sandra Norup.

FOTO LILLEMOR BULLKIN

Bifondsdagen 24 augusti var en kraftsamling från föreningen med närvaro både i Stadsparken och i Bergfeltska trädgården. I Stadsparken sålde Ann-Christine Magnusson föreningens receptbok, Bo Hägeryd sålde honung, Thomas Pettersson och Tommy Johansson visade bikuporna och Eddy Karlsson visade olika sätt att bygga bihotell. I Bergfeltska sålde Ethel Berntsson lotter. Jämfört med 2018 var det ganska klent med besökare; det märks att stadens tyngdpunkt har förflyttats.

FOTO EVA CARLSSON

FOTO ANNICA RÖDIN

Kareby hembygdsdag, 21 september. Jan Andersson samt Bo och Stephan Hägeryd visar en bikupa och säljer honung.

FOTO PRIVAT

Skördefest i fästningsparken i Kungälv 7 september. Tre generationer Hägeryd bemannade föreningens monter.

FOTO DAVID GARDEN

Kungälv Garden Center bjöd in föreningen en helg i början på september. Ingemar Johansson och Sten Johnsson visade bin och sålde honung.

FOTO LILLEMOR BULLKIN

Stabil bemanning på Kareby IS julmarknad 15 december: Bo Hägeryd, Göran Johansson, Rune Andersson och Jan Andersson.

Tack till alla medlemmar som på olika sätt under året visat upp verksamheten och värvat nya medlemmar, kursdeltagare och biodlare samt informerat om den nytta bin gör i naturen.

HEEVAB
El - Tele - Data
0703-889972

Biodlarresa till Litauen

I augusti 2019 anordnade Mariestads Biodlarförening en resa till Litauen. Från Södra Inland deltog Jan och Karin Andersson, Susanne Forsman samt undertecknad. Totalt var vi tio biodlare från Kungälv, Borås, Mariestad, Västerås och Enköping.

Vi bilade mot Stockholm och på vägen stannade vi i Mariestad där vi fick en visning av biodlarföreningens bigård. Den var imponerande! I huvudbyggnaden fanns förutom en stor samlingsal även utrymmen för slungning och förråd.

Föreningen har en omfattande drottningodling och i övriga byggnader finns plats för drottningparningslådor inomhus med flustren vända utåt genom väggen. Där finns också en snickeriverkstad och en plats för vaxsmältning och framställning av vaxkakor. Utanför byggnaderna finns uppställningsplats för ett 30-tal bisamhällen.

Nästa dag anlände vi med färjan Romnatica till Riga i Lettland. Vårt mål var den årliga biodlarfestivalen i Gelgaudiskis i Litauen. På vägen stannade vi på en bigård med cirka

500 bisamhällen som drevs som familjeföretag. Ägarna visade oss runt och berättade att man förutom honung även producerade pollen, bibröd och drottninggelé.

Nästa morgon började vi med att gå omkring på marknaden på festivalområdet. Därefter deltog vi i en gudstjänst under vilken prästen välsignade årets honungsskörd. Åter till festivalområdet där invigningstal hölls. Vi från Sverige representerade med en svensk flagga.

Den fjärde dagen reste vi mot Litauens huvudstad Vilnius, där vi promenerade på egen hand under några timmar. De följande dagarna skulle vi bo i en villa i lantlig miljö, en mil utanför staden Utena, mitt i Litauen. Vi spridde ut oss i villans olika rum så gott det gick. Sängarna räckte inte till alla så några fick ligga på madrasser på golvet.

Den femte dagen skulle vi besöka en storbiodlare vid den vitryska gränsen. Efter två timmars resa fick vi en guidad visning av anläggningen. Där fanns bland annat en helautomatisk slunglinje med automatisk avtäckning och radialslunga. Vaxet föll ner i ett tråg för pressning och all honung leddes till grovsilning. Därefter kontrollerades vattenhalten. Var den för hög torkades honungen i torkmaskiner.

All honung förvarades i stora fat, färdig för leverans till såväl inhemska som utländska uppköpare. Ett gott honungsår fick man cirka 150 ton honung. Man hade även en omfattande drottningodling och bytte drottning i samhällena varje år. Man tog också tillvara på pollen och bibröd.

Den sjätte dagen var det dags att besöka ytterligare en storbiodlare, denna gång en timmas bilväg väster om Utena. Det var en mycket

Före gudstjänsten lämnade biodlarna honung som prästen sedan välsignade.

Är du intresserad av att delta i en biodlarresa?

Håll då utkik i Bitidningen! Hit tar du intressanta resor på annat håll meddela gärna någon i Bi-blads- och informationskommittén så sprider vi informationen till medlemmarna.

Ressällskapet besökte i Mikėnai en av Litauens största bigårdar. Gården har visionen att expandera inte bara i Litauen utan även utomlands.

välskött bigård med cirka 1 500 bisamhällen. Honungshanteringen skedde i en stor fin lokal med olika rum för de olika momenten. Ett bra honungsår fick man kanske 150 ton honung, men i år hade det blivit betydligt sämre – även i Litauen kan det bli stora regionala skillnader.

Precis som på biodlingen vi besökt dagen innan tog man vara på pollen och bibröd och odlade drottningar för eget bruk. Man levererade honungen i stora förpackningar, men ympade, rörde och smaksatte även honung i mindre förpackningar för distribution till konsument.

Den sjunde dagen var det dags att påbörja hemresan. Efter frukost körde vi mot Riga i Lettland. Vi kom i god tid så de som ville hann med en egen rundvandring i staden. På eftermiddagen gick vi ombord på färjan Isabelle och anlände till Stockholm på förmiddagen nästa dag då vi styrde kosan hemåt.

Klockan 20 var jag åter hemma i Ytterby

och begrundade vad jag hade upplevt. Det slog mig hur enkelt det var med biodling i Litauen. Bilådorna var oisolerade, byggda i ganska tjockt trä med frästa stödkanter för biramar. Avståndsstift förekom inte, ramarna fördelades ändå jämnt i lådorna.

Jag lärde mig också att bygga drottningodlarlådor på ett enkelt sätt. Till detta kan jag återkomma vid ett annat tillfälle.

BO HÄGERYD

FAKTA OM LITAUEN

Litauen har cirka 3 miljoner invånare, till ytan cirka två tredjedelar av Götalands storlek. Efter Sovjetunionens fall blev Litauen åter ett fritt land och en demokrati med marknadsekonomi. Landet var ett utpräglat jordbrukssamhälle. I och med en ökad rationalisering av jordbruket uppstod stor arbetslöshet. Cirka 1 miljon invånare emigrerade. På senare tid när levnadsstandarden höjts har många litauer börjat att återvända hem.

Biodling på binas villkor

– föredrag av Hannes Bonhoff på höstmötet

Vetgirighet och modern forskning har påverkat Hannes Bonhoff till att förändra sin biodling i en riktning som han anser på sikt gynnar binas långsiktiga överlevnad.

På höstmötet den 30 september i Romelanda församlingshem lyssnade ett 70-tal av Södra Inlands medlemmar till den engagerade föredragshållaren Hannes Bonhoff. Temat för kvällen var varför det, enligt Hannes, är livsviktigt för bipopulationens fortlevnad att få svärma.

När bisamhället svärmar skapas nya samhällen som lämnar en del av det gamla samhällens brister bakom sig. Det kan gälla kvalster, boplatsens kvaliteter etc. Hannes menar att det är naturligt att bisamhällen dör, och att det är ett led i populationens utveckling.

Att Hannes uppmuntrar samhällena att svärma betyder inte att han inte tar hand om svärmarna. Men han låter så långt det är möjligt bina sköta hela processen själva genom att sätta ut svärmpupor i närheten av bikupan.

– Svärmpuporna ska vara så attraktiva att spejarbina föredrar denna bostad framför skorstenar eller andra platser där människan

inte vill ha bin. Och med en inredning i form av vax och propolis är detta vanligtvis inget problem, säger Hannes.

Stort ansvar vilar på biodlaren

Hannes menar att i framtiden, när dagens "Gretageneration" har vuxit upp, kommer honungsbiet att vara den allra viktigaste arten för vårt fortbestånd. Detta faktum lägger ett stort ansvar på dagens biodlare.

– Honungsbiet blir livsavgörande för mänskligheten eftersom det ska pollinera alla de växter som vi ska leva av när majoriteten av jordens befolkning slutat äta animalier, säger Hannes och sticker inte under stol med att han tror att veganism kommer att vara normen i framtiden.

Vetenskapligt angreppssätt

För Hannes del började allt med att han, som är forskare inom ett helt annat område än biodling, började lägga ett vetenskapligt angreppssätt på biodling och på de sex bisamhällen han övertagit från sin far. Han plöjde igenom internationella forskarrapporter om hur bin lever i det fria.

Bland annat inspirerad av rön som välrenommerade forskare, som exempelvis amerikanen Thomas Seeley, presenterat i rapporter och böcker, förändrade han stegvis sin biodling. Idag sköter Hannes åtta bisamhällen. Alla står på andras mark, utspridda över ett större område.

– Människor älskar bin idag och ännu har ingen har sagt nej när jag frågat om jag får ställa ett bisamhälle på deras mark. Och

Lars-Göran Larsson introducerar kvällens föreläsare Hannes Bonhoff.

genom att kuporna står med minst 300 meters mellanrum minskar risken för felflygning och smittspridning, berättar Hannes.

Viktigt att veta vad man prioriterar

Hannes menar också att det är viktigt att vi är klara över vad vi prioriterar i biodlingen. Det vi prioriterar högst får konsekvenser för hur vi håller våra bin. Självprioriterar han inte honungsskördens. Hans högsta prioritet är istället att underlätta för bina att hålla sig friska på egen hand, utan regelbundna insatser från biodlaren.

Enligt Hannes är den klassiska biodlingen för mycket inriktad på att behandla symtom, istället för att åtgärda det som är själva orsaken till att exempelvis bisamhällen är nedslusade med varroa.

– Genom att göra återkommande behandlingar mot varroa påverkar vi dessutom dess utveckling som art – de starkaste överlever och arten blir mer och mer motståndskraftig, säger Hannes.

Den optimala boplatsen

Hannes har också studerat hur binas boplatser ut ser ut när de väljer själva. En ihålig trädstam skattas högt av vilda bin. Hållrummet är cylindriskt och "flustret" oftast ett mycket litet hål i hållrummets underkant. Insidan av stammen täcker bina med propolis.

Tjockleken på stammen gör att utrymmet inte blir särskilt känsligt för utomhustemperaturers skiftningar. Under varma sommardagar tränger inte värmen igenom trädstammen förrän på natten och tjänar därmed som en värmekälla som höjer inomhustemperaturen under den kallare natten. Följden blir att bina inte behöver lägga så mycket energi på att fläktas ut värme och att använda vingmuskulerna för att höja temperaturen. Därmed går det åt mindre mat och det alstras mindre fukt.

Hannes hävdar också att bisamhällen i trädskopor inte går i vinterklot förrän vid riktigt låga utomhustemperaturer.

För att applicera dessa rön på den egna

Artikeln fortsätter på nästa sida ►

FOTO LILLEMOR BULUKIN

Allt för taket!

Nyläggningar med takpapp och PVC-duk
Reparation och omläggningar
Tilläggsisolering. Låglutande tak

Brehålt's tak

Gert Larsson, tel 0706-22 30 31

biodlingen har Hannes byggt trädstamskuper där han endast observerar bina från utsidan. Han håller också koll på binas hälsotillstånd från utsidan, något som många av medlemmarna i Södra Inlands ställde sig skeptiska till.

Liten honungsskörd

Idag skattar Hannes honung endast när ett samhälle dör. Men en mindre honungsskörd för biodlaren behöver inte nödvändigtvis innebära lägre intäkter. Han menar att den honung som säljs idag inte har sitt rätta pris. Med referens till SVT-serien Våra älskade bin, tar han den honung som skattas ur trädskuper i Ryssland som ett exempel. Den har ett kilopris på 2 000 kronor.

Den som vill läsa mer om Hannes tankar och rön kan göra det på superbiodling.se. Där framgår också hur hans trädstamskuper är utformade.

 LILLEMOR BULUKIN

FOTO HANNES BONHOFF

En av Hannes egenkonstruerade bikupor.

Att vara fikavärd på en måndagsträff – så här går det till

Att vara fikavärd på en måndagsträff är ett viktigt uppdrag – fiket är nämligen mycket uppskattat av medlemmarna. De tre fikavärdarna bekostar och bjuder tillsammans på "tilltugg" (smörgås och kanske något kaffebröd samt mjölk att hälla i kaffet) till kvällens fikapaus. Föreningen tillhandahåller kaffe, te och socker; detta finns i en grön plastback i köket i föreningsbigården. Beräkna att det ska finnas fika till mellan 35 och 40 personer.

Kaffe och te tillreds i Kareby IS klubbstuga, där också fikat dukas upp. Fikat ska stå klart kl 19.

Nyckeln till klubbstugan måste hämtas hos Jan Andersson i Kareby. Kontakta Jan på tel 0705-124 612 eller 0303-124 61 veckan innan mötet och avtala om när nyckeln kan hämtas och lämnas.

Efter fikat ska diskmaskinen startas och lokalen städas: torka av borden, häng upp stolarna, sopa golvet och torka bort eventuella fläckar. Tack!

Titteridamm, Ängered

Krook & Tjäder är ett av Sveriges största arkitektkontor och en tongivande aktör i byggandet av staden. Styrkan ligger i det personliga mötet, värmen och öppenheten. En känsla av det lilla kontoret med den stora koncernens möjligheter. En unik kombination. Starka team i Göteborg, Malmö, Stockholm, Halmstad, Borås, Uppsala, Östersund, Kristianstad och Oslo ger en geografisk spridning, kreativ mångfald och en gedigen kompetensbank i såväl stora som små projekt. krooktjader.se

KROOK & TJÄDER

KALENDARIUM 2020

Nyckeln hämtas hos
Jan Andersson, se sid 44.

Datum	Tid	Aktivitet	Ämne/tema	Temaansvarig/motsv	Fikaansvariga och ansvariga för det praktiska	Datum
2 mars	18–21	Vårmöte	Bibröd och andra produkter från kupan	Susanne Forsman	Honungsbedömningskommittén	2 mars
9 mars	18–21	Drottningodlarklubbens årsmöte				9 mars
6 april	18–21	Måndagsträff	Vårutveckling. Stödfodra & drivfodra	Jan Eriksson	Rune Andersson, Daniel Lisovski, Kent Nilde	6 april
13 april		Helgdag				13 april
20 april	18–21	Måndagsträff	Flyttning och AY. Köpa bin i området. Info om nosema och varför man ska testa.	Bihälsoansvarig Thomas Pettersson	Ingela Olsson, Lars-Göran Larsson, Eva Henrikson	20 april
27 april	18–21	Måndagsträff	Varroabehandling och kontroll. Nosemaprover kan lämnas till Per Almkvist.	Daniel Lisovski, Göran Johansson	Göran Johansson, Paul Hellberg, Bo Andersson	27 april
4 maj	18–21	Måndagsträff	Biväxter	Kungälv's Garden Center	Bodil Hjort, Eddy Karlsson, Ann-Christine Magnusson	4 maj
7–10 maj		Lisebergs trädgårdsdagar		Lars-Göran Larsson		7–10 maj
11 maj	18–21	Måndagsträff	Kommunbi, parker och biväxter	Hanna Bäck och Lissie Andersson	Anders Andersson, Ingrid Brander, Maj Wentzel	11 maj
18 maj	18–21	Måndagsträff	Avläggare och avläggardokument	Ingela Olsson, Lillemor Bulukin	Eva Carlsson, Jan Olausson, Janna Janssen	18 maj
25 maj	18–21	Måndagsträff	Skaksvärm	Johan Wolgers	Lena Tordenborn, Maria Svensson, Tobias Husberg	25 maj
1 juni	18–21	Sommarmöte	Avel och hur man behåller goda egenskaper	Lars Forsberg, Ligusticgruppen, Visingsö	Biblads- och informationskommittén	1 juni
8 juni	18–21	Måndagsträff	Slunga honung. Från bikupa till burk	Honungshanteringskommittén	Thomas Pettersson, Tommy Sundlin, Younes Tamimi	8 juni
15 juni	18–21	Måndagsträff	Drottningodling för eget behov och VSH	Stefan Hellström (drottningodl), Roger Hilmersson (VSH)	Joakim Hagberg, Stefan Hellström, Rolf Olsson	15 juni
18 juni	18–20	Smörsundsdagen		Jan Eriksson	Information kommer via mejl och sms	18 juni
22 juni	18–21	Måndagsträff	Varroakontroll, varför är det viktigt nu?	Per Almkvist	Sofia & Marcus Carlsson, Jan Eriksson, Reino Andrén	22 juni
29 juni	18–21	Måndagsträff	Biodlarbudget år 2	Lillemor Bulukin och Bo Hägeryd	Ulla Thillander, Erland Thillander, Ingemar Johansson	29 juni
13 juli	18–21	Sommartäff	Kvalitet	Kent Samuelsson	Revisorerna	13 juli
3 aug	18–21	Måndagsträff	Stilla drottningbyte	Jan Eriksson	Yvonne Strid, Lillemor Bulukin, Ewa Wächter	3 aug
10 aug	18–21	Måndagsträff	Full pott på honungsbedömningen?	Honungsbedömningskommittén, Lars Oscarsson, Kent Samuelsson (kvalitetsansv.)	Arne Christiansen, David Carden, Eivor Bohlén	10 aug
17 aug	18–21	Måndagsträff	Slunga ljun	Ingela Olsson	Lars Oscarsson, Richard Rödin, Annika Rödin	17 aug
29 aug		Hembygdsgdag	Dalen			29 aug
24 aug	18–21	Måndagsträff	Bihälsa med betoning på AY och sporer; materialvård	Bihälsoansvarig Thomas Pettersson, kvalitetsansvarig Kent Samuelsson	Stig Uno Johansson, Jan Lennart Johansson, Lizzie och Bernt Palin	24 aug
31 aug	18–21	Måndagsträff	Sammanslagning av samh. Bedöma bistryka	Lars-Göran Larsson	Karin Carolusson, Mikael Carolusson, Markus Kvist	31 aug
7 sept	18–21	Måndagsträff	Olika sätt att invintra	Ingemar Johansson	Dan Lindström, Kent Samuelsson, Mikaela Larsson	7 sept
14 sept	18–21	Måndagsträff	Bihusesyn	Yvonne Strid	Bo Hägeryd, Sten Johnsson, Tommy Johansson	14 sept
21 sept	18–21	Måndagsträff	Vinterarbete	Stephan och Bo Hägeryd	Ethel Berntsson, Siv Lindström, Inger Johansson	21 sept
28 sept	18–21	Höstmöte	Ny honungsbedömning	Ingemar Wahlström	Valberedningen	28 sept
5 okt	18–21	Måndagsträff	Salva, cerat, tvål och bivaxdukar	Bodil Hjort, Karin Carolusson, Eva Henrikson	Kerstin Helgegren, Göran Helgegren, Johan Wolgers	5 okt
12 okt	18–21	Måndagsträff	Året som gått	Ordförande	Helene Hellström & Mattias Zetterdahl, Marie Mörk, Mona Löffberg	12 okt
31 okt			Sista dag att skicka in årsrapport. Gäller alla medlemmar även de som inte har bin!		Information kommer via mejl och sms	31 okt
14 nov	14–17	Årsmöte			Honungshanteringskommittén	14 nov
21 nov	10–12	Vaxlämning		Vaxhanteringskommittén	Information kommer via mejl och sms	21 nov

Jubileumskokboken

Var du medlem 2019 och ännu inte fått din receptbok? Ta tag i någon i styrelsen på ett måndagsmöte så fixar vi så att du får ett exemplar av vår jubileumskokbok. ◀

Vad kostar honungen?

Vår föreningsmedlem Joakim Jalin har en enkät på biodlartips.se där biodlare kan lägga upp sitt pris för honung i olika burkstorlekar. Ju fler som redovisar sitt honungspris desto mer tillförlitlig blir informationen! gå därför gärna in på biodlartips.se och klicka på Honungsbörsen. Ditt svar är naturligtvis anonymt. ◀

Föreningen välkomnar nya medlemmar 2019–2020

Anders Andersson	Siv Lindström
Garry Andersson	Anncharlotte Linsten
Kjell Andersson	Lindilu Olofsson
Patrik Andersson	Martin Olsson
Matilda Axelsson	Bernt Palin
Svend Bergholtz	Helena Pegrén
Ingrid Brander	Sofie Pheiffer Rittfeldt
Anton Fridlind Melander	Simon Toreskog
Morgan Hedman	Johan Wolgers
Janna Janssen	Ewa Wächter
Inger Johansson	
Hilde Lindell	

Nya föreningsvänner

Gunnar Bulukin, Hisingens bf
Hans Larsson, Hisingens bf
Monika och Anders Malmberg, Orust bf
Maria Svensson, Mölndals bf

Inga fler födelsedagshälsningar

Många medlemmar (men inte alla!) har uppskattat att få en födelsedagshälsning med bild införd i Kungälv-Posten. Samtidigt har några medlemmar, som av olika skäl inte blivit uppmärksammade, uttryckt viss besvikelse.

Då SBR:s medlemsregister inte innehåller fullständiga födelsedata utan endast födelseår och många medlemmar dessutom inte lagt in denna uppgift har det ibland varit något av ett detektivarbete att hitta våra jubilarer. Därutöver har vi haft svårt att få fram foto på de medlemmar som sällan kommer till föreningens olika aktiviteter.

Styrelsen har diskuterat om vi istället kunder gratulera medlemmarna utifrån hur länge man varit medlem i föreningen, men även här är uppgifterna ofullständiga i nämnda register. Mot bakgrund av detta har styrelsen beslutat att vi tills vidare upphör med dessa gratulationer. Vi hoppas att föreningens medlemmar har förståelse för detta. ◀

Allt för biodlaren

Stor som liten

Kupor och tillbehör.
Trä- och plastkupor.

Redskap och skyddskläder.

Honungshantering.
Slungare, kärl, silar, glas.

KRAV-godkänt renseri

Bivaxkakor.

Cellstorlekar:
4.9, 5.1, 5.3 mm

VAX KÖPES!

Pollenfälla
att placera
framför
flustret.

Pollentork.

**Öppet: Mån-fre 9-16
Lunchstängt: 12:30-13:30**

Töreboda-kupa i EPS
Yttermått 462x462 mm.

MS Biredskapsfabriken AB

Töreboda

info@biredskapsfabriken.se

Sedan 1941

www.biredskapsfabriken.se

Din lokala
arrangör
av studie-
cirklar

Plats för
nytänkande

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

**Tel 010 33 00 900
vast@sv.se**